

Biblioteks*blad*et

KULTURMINISTERN SVARAR PÅ **10** BIBLIOTEKSFRÅGOR

9

8

LULEÅ FLYTTAR **7** KM BÖCKER

6

KB:S NYA CHEFSKVINTETT **5** VILKA ÄR DE?

4

3

INTERVJU MED
NICLAS LINDBERG

2

1

0

GOTT NYTT ÅR!

- 3** Konsten att flytta sju kilometer böcker. *Karin Sjöberg*
- 6** Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth svarar på tio biblioteksfrågor. *Henriette Zorn*
- 8** Handlingskraftig schlager-älskare. *Annina Rabe*
- 10** På nyåret får böckerna ny identitet. *Henriette Zorn*
- 11** Vem är de fem nya cheferna på KB? *Jakob Harnesk*
- 13** Många vill skapa Stockholms nya stadsbibliotek. *Åsa Ekström*
- 14** Ett mångfaldigande av mångfalden – panelsamtal om framtiden. *Anders Lennver*
- 16** Kulturpolitik i skarpt läge. *Åsa Ekström*
- 17** Det blir inte alltid som man tänkt... *Marita Andersson*
- 23** Bokklottret som blev en ny bok. *Åsa Ekström*

Avdelningar

- 19** På nytt jobb
- 22** Debatt och kommentar
- 24** Utblick
- 26** Recensioner
- 29** Inblick
- 32** Saxat
- 34** Vem är ...?
- 35** Besserwisser
- 36** Föreningsnytt
- 38** Kalendarium

HUR MÅNGA SEMINARIER, paneldebatter och offentliga diskussioner i biblioteksvärlden har inte tagit avstamp i den ambitiösa och utmanande frågan om framtidens bibliotek. Ofta fastnar man i själva frågan, efter avstamp händer liksom inget mera än att man ställer de ganska trista motsatsparen dammig bokförvaring och high tech-center mot varandra. Det är

där det brukar landa och det är inte så konstigt. Frågan är ju svår och inte har det blivit lättare av att biblioteken numera är och vill vara "så mycket mer" än ... ja, vaddå? Bibliotek?

Själva frågan speglar ett slags identitetskris. Visste man vart man var på väg och varför skulle man väl fylld av självförtroende lägga in femman och gasa mot framtiden i förvissningen om att få företeelser i den offentliga sfären är så uppskattade och har en sådan positiv aura som biblioteken.

Med det menar jag inte att man ska sluta diskutera framtiden men man ska heller inte prata sönder det man har.

I Stockholm ställs nu alla de bidrag som inkommit angående det nya stadsbiblioteket ut. Mycket ser på pappret helt rubbat ut men man kan i alla fall inte tala om brist på visioner – åtminstone inte när det gäller hur framtidens bibliotek kan se ut.

Eller så kan man fråga barnen, som man gjort inom ramen för projektet 2020 Mars Express. Ingen brist på visioner där om hur man kan tänka kring framtidens bibliotek: djungelrum, nöjespark, bibliotek i anslutning till sporthall... Klicka in på projektets hemsida och få en rejäl dos av framtidsspaning som heter duga!

Vem ska jobba på framtidens bibliotek? var rubriken på ett seminarium som Svensk Biblioteksforening anordnade i Umeå. Anders Lennver vid Umeå universitet och medlem i Regionforening Västerbotten, rapporterar i det här numret från en konferens om hur man ska möta de nya kompetenskrav som ställs på både folk- och forskningsbibliotek. Att frågan om det är andra än bibliotekarier som ska vägleda användarna i framtiden är ett känsligt område, avspeglar sig i Lars Iselids debattartikel med utgångspunkt i samma konferens: "Bibliotekarie, var stolt och kräv en bättre utbildning! Marknaden behöver inte främst rapportskrivande analytiker utan läsfrämjande folkbildare och pedagogiska IT-nördar, båda med galna visioner och social kompetens men framför allt med ambition att ta kontroll över gränssnittet för användarnas bästa", skriver han.

I alla fall ett konkret förslag om hur framtiden kan tacklas.

Detta är årets sista nummer. Framtiden väntar bakom nyårsknuten.

Det gamla året avslutas med en vision. Inte min utan Orhan Pamuks så som han framställde den i sin nobelföreläsning några dagar innan han tog emot nobelpriset i litteratur: "Jag skriver, för att alla förväntar sig det av mig. Jag skriver, för att jag med barnatrons innerlighet tror på bibliotekens odödlighet och mina böckers platser på hyllorna. Jag skriver, därför att livet och världen och allting är så otroligt vackert och förunderligt."

Gläns över alla bibliotek... Gott nytt år!

HENRIETTE ZORN

Postadress

Box 3127
103 62 Stockholm

Besöksadress

Saltmätargatan 3A
Svensk Biblioteksforening
Tel. 08-545 132 30
BBL Tel. 08-545 132 40
Fax 08-545 132 31

Svensk Biblioteksforenings hemsida

<http://www.biblioteksforeningen.org>

Prenumeration på BBL

För medlemmar i föreningen ingår BBL i medlemsavgiften, 350:- för enskild medlem (heltidsstuderande och pensionärer 175:-). Övriga betalar 500:- (Sverige), utanför Sverige, 600:-

Ansvarig utgivare

Chefredaktör

Henriette Zorn tel. 08-545 132 41
hz@bbl.biblioteksforeningen.org

I redaktionen

Åsa Ekström 08-545 132 43
asa@bbl.biblioteksforeningen.org

Recensionsansvarig

Johannes Rudberg
johannes.rudberg@kb.se

Grafisk form: Paolo Sangregorio

Omslag: Från utställningen Ett eget rum/Tusen bibliotek av Kajsa Dahlberg. Foto: Åsa Ekström

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera manus. För obeställt material ansvarar ej.

Annonser

Bo Eriksson,
Box 109, 133 22 Saltsjöbaden
tel. 08-717 43 57 eller 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com
Moms/annonsskatt utgår ej!

Tryck

Norra Skåne Offset, Hässleholm
ISSN: 0006-1867

Svensk Biblioteksforening är en ideell förening med uppgift att främja svenskt biblioteksväsen.

Biblioteksbladet speglar föreningens verksamhet, åsikter och ställningstagande men har också till uppgift att väcka egen debatt genom att ge utrymme åt andra åsiktsyttringar. Tidningen har en fri och självständig roll och bedrivs med tryckfrihetsförordningen som grund.

Denna tidning gick i tryck den 15 december.

Den här tidskriften är TS-kontrollerad.

Luleå stadsbibliotek till nya lokaler i Kulturens hus

Konsten att flytta sju kilometer böcker

Ute var det snöblandat regn och nära kuling. Marschallerna slocknade direkt när de ställdes ut. Den elfte i elfte klockan elva 2006 öppnades dörrarna till Luleå stadsbibliotek i 1960-talshuset för sista gången. Det var stor avskedsfest med tårta och bokauktion.

Karin Sjöberg var för BBL:s räkning på plats när personal och låntagare tog farväl av det gamla biblioteket.

FOTO: PER PETTERSSON

Luleå stadsbibliotek invigdes i maj 1965. En betongkub med charm – ritad av dåvarande stadsarkitekten Johan Berglund som byggdes ihop med det anrika Stadshotellet i Norra hamnen vid Lule älv.

VI VAR ETT tiotal som hängde på låset. Somliga ville in till tidnings- och tidsskriftsrummet, andra ville se vilka böcker som var till salu. I foajén hade personalen dukat upp med allt från *Var inte rädd* av Torbjörn Säfwe till *Elektronrörsförstärkare* av Gunnar Markesjö på bord och hyllor.

”Köp så mycket som ryms i en kasse för tio kronor – det är bättre än att slänga dem”, får en dam som undrar veta.

Efterhand strömmade allt fler, äldre, yngre och barn in – en del för att en sista gång låna böcker innan den långa stängningen. Först den 13 januari öppnar biblioteket i nya lokaler i Kulturens hus som byggs som bäst i Luleå centrum.

Vid ett bord i foajén sitter Torborg och Lasse Blomkvist, båda pensionärer, som just köpt karameller från automaten intill.

– Nog är det lite nostalgiskt. Det är så gemutligt här, säger Lasse. Jag brukar vara här ofta, jag läser tidningar och lånar böcker.

Torborg tycker att det ska bli fint med nya, fräscha lokaler.

– Det blir bra för personalen. De har haft det så trångt här.

Hon är glad att talböckerna flyttas in under samma tak, hittills har de funnits på annat håll.

Huset invigdes i maj 1965. En betongkub med charm – ritad av dåvarande stadsarkitekten Johan Berglund – som byggdes ihop med det anrika Stadshotellet i Norra hamnen vid Lule älv. I mitten en ljusgård och en vacker trappa som går från två håll. Räcken i svart och trä. Här hänger nu två banderoller med texten ”Tack alla besökare ... för åren i detta hus”.

Direkt på ena väggen finns en målning av Fritz Sjöström. Vad som händer med den är oklart eftersom den inte ryms i de nya lokal-

erna. Där finns ingen tillräckligt stor vägg.

En del av det som ursprungligen var hotellets lokaler har använts till tidnings- och tidsskriftsrum. Här bryter stilen av: det är högt i tak, stuckaturer, höga, spröjsade fönster och pelare. Nu har Stadshotellet köpt hela huset, kanske blir det ett spa.

Men nu är det avskedsfest och så småningom är det dags för tårta, kaffe och saft. Två stora tårtor med marsipan: en med Barbapappa och en med stjärna och texten Dan Brown. Ytterligare sex tårtor gick åt under dagens gång.

Festen pågick i sex timmar med musik och ttorrtovning för barnen. I bokauktionen ropades bland annat 31 band av Svensk uppslagsbok från 1938 ut, en bunt barnböcker av Sven

Katarina Wasberg och Birgith Marksén är glada över att mycket av det som hittills förvarats i källaren kan ställas upp i det nya biblioteket.

Göran Losell från Kalles bud och transport ska flytta sju kilometer böcker.

Nordqvist och vinylskivor med klassisk musik.

Efter den stora festen arbetade personalen vidare med att märka och mäta för att förbereda flytten tvärs över Norra hamnen. Genom fönstren går det att se det nya Kulturens hus växa fram. Förutom bibliotek i fyra våningar blir det konsthall, konsertlokaler, restaurang, kafé och kontorsutrymmen för personal inom kommunens kulturförvaltning, samt Norrbottensmusiken.

– Det blir bra att vara i ett hus med flera aktiviteter. Alla verksamheter får nog fler besökare, säger Katarina Wasberg.

Förberedelserna för flytten har pågått i två år. En mängd grupper har haft olika ansvarsområden, alla i personalen, tjugosex stycken, har varit delaktiga.

Vi träffar flyttgruppen som består av Ann-Catrine Westerberg, chef för stadsbiblioteket, biblioteksassistenterna Eva Lindström och Lars Kostet samt bibliotekarierna Birgith Marksén och Katarina Wasberg.

Det nya biblioteket har formats i samverkan mellan arkitekter, framförallt med inredningsarkitekten, och personal.

– Vi har gallrat, märkt upp för självbetjäning, mätt hyllmetrar och böcker samt möblerat, berättar Katarina Wasberg.

Hon visar en skiss över de tre nya våningsplanen. I bottenvåningen finns reception, dagstidningar, skivor, filmer, barn- och ungdomsavdelningen samt ett torg för bland annat utställningar.

I mellanplanet står facklitteraturen och högst upp placeras skönlitteraturen.

På skissen finns alla hyllor inritade och märkta.

Alla bokrader har mätts upp och märkts. Totalt ska 220 000 böcker, cd-skivor och filmer flyttas.

– Det är sju kilometer böcker som ska flyttas och hamna på rätt ställe. Det är mycket pyssel, säger Birgith Marksén.

Sedan kommer flyttfirman med sina bilar och rullbara hyllor. De flyttar direkt från de gamla hyllorna till de nya som också märkts upp. Det behövs tre långträdare med släp för att få med alltihop.

På fackavdelningen ska böckerna sorteras enligt en ny modell, i teman som Människa/Samhälle, Språk/Religion och Natur/Kultur/Teknik.

– Då kan vi till exempel ställa båtar och båtsport bredvid varandra, säger Birgith Marksén.

Till det bästa med flytten hör att mycket av det som stått i slutna magasin nu kan flyttas upp och sättas i compactushyllor, en sorts arkivhyllor.

– Tidigare har den hanteringen varit jobbig. Vi har en liten hiss som går till alla våningar. När någon har frågat efter något i källaren växer kön vid disken medan man själv står väntar på hissen. Och ibland har den till och med fastnat. Då har vi fått bända upp dörrarna och folk har krupit ut, berättar Birgith Marksén.

Barn- och ungdomsavdelningen kommer i samband med flytten att förändras radikalt. Den får större ytor, böckerna sorteras på ett helt nytt sätt, efter teman som Magi och fantasi, Spöken och rysare, Kärlek och vänskap och Här bor vi.

– Vi har gått efter hur barnen ser och tänker. Vi sätter skyltarna i deras höjd och klassificerar efter hur de brukar fråga efter böcker, säger Kristina Andersson, barnbibliotekarie.

Modellerna för systematisering har gått på remiss till all personal flera gånger, även barn och personer som arbetar med barn har ingått i referensgrupper.

Turerna kring ett nytt stadsbibliotek i Luleå har varit många.

– Vi har fått ett flertal besked och ofta blivit besvikna. Men nu blir det verkligen av, säger Ann-Catrine Westerberg, chef för stadsbiblioteket.

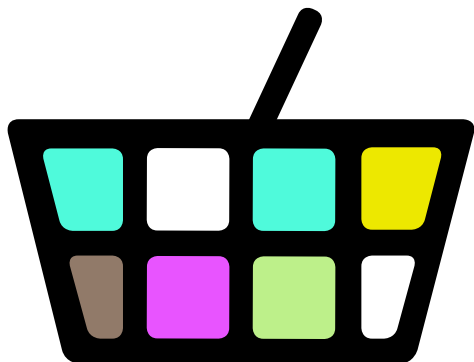
Förutom att det med tiden blivit mycket trångt har det varit problem med bland annat värme, belysning och ventilation.

– Nu känns det som om Sverige leder med 5–1 i finalen och det bara är 20 sekunder kvar. Det här ska bli jättekul, säger Birgith Marksén.

KARIN SJÖBERG

Frilansjournalist, Luleå

Större utbud och elektronisk kundtjänst i Media Direkt.

Nu genomför vi en rad förbättringar i Internetbokhandeln Media Direkt™. Den elektroniska kundtjänsten gör det enkelt för dig att följa din order. Samtidigt ökar vi det engelska och amerikanska utbudet kraftigt – nu kan du välja bland drygt 3,5 miljoner titlar.

Gå in på www.btj.se/md

BTJ Sverige AB, Traktorvägen 11, 221 82 Lund, telefon 046 18 00 00, fax 046 18 01 25

Luleå är Sveriges nordligaste kulturmetropol

FACKFÖRBUNDET SKTF har utsett Luleå till Årets kulturkommun 2007. Juryn har särskilt imponerats av satsningen på Kulturen hus dit stadsbiblioteket bl a flyttar.

Det var i slutet av november som utnämningen Årets kulturkommun offentliggjordes i Gällivare. Luleå vann i konkurrens med sex andra svenska kommuner.

I motiveringen skriver man att "Luleå kommun sätter kulturen i centrum. Målsättningen är att kunna erbjuda ett gott livsklimat där allas rätt till kulturell välfärd präglar kommunens syn på kulturen.

Kommunen har genom åren satsat på olika konst- och kulturformer för att skapa ett rikt kulturliv för medborgarna. Med det nya Kulturs hus som innehåller konsertsalar, bibliotek och konsthall har man investerat i kulturella mötesplatser som leder till förståelse, tolerans och gemenskap mellan människor.

Luleå kommun ser ett starkt kulturliv som en nödvändig förutsättning för en demokratisk samhällsutveckling. Kommunens målmedvetna kulturpolitik gör Luleå till Sveriges nordligaste kulturmetropol." HZ

Väktare istället för bibliotekspersonal

STADSBIBLIOTEKET i Norrköping har återigen tvingats anlita väktare för att avvisa hotfulla och störande besökare. Bevakningen kostar och bibliotekschefen tvingas överväga att minska personalstyrkan för att klara utgifterna.

Under lång tid har det funnits problem med en del av missbrukarna som använder stadsbiblioteket i Norrköping som värme-stuga (BBL nr 4 2006). Det handlar om människor som bland annat kissar ner stolar, gapar, bråkar och stör. Arbetsmiljön har försämrats och för några år sedan blev en anställd nerslagen efter att ha gett en tillsägelse åt en störande person. Förra året tog biblioteket in en väktare under en begränsad pe-

riod för att få ordning men nu är situationen lika illa igen.

– Det känns tråkigt att biblioteket inte kan vara den öppna mötesplats vi vill vara. Men det är viktigt att både personal och besökare kan känna sig trygga och säkra i vår miljö, säger bibliotekschefen Birgitta Bengtsson som beslutat att anlita väktare igen.

Väktaren kostar 500 000 kronor om året vilket innebär att biblioteket tvingas se över personalkostnaderna eftersom man inte klarar kostnaden inom ramen för nuvarande budget.

– Ett alternativ kan kanske vara att inte tillätta tjänster vid pensionsavgångar i framtiden, säger Birgitta Bengtsson. ÅE

**ÄNTLIGEN VISAR VITTERHETS-
AKADEMIENS BIBLIOTEK SINA...**

www.devo.se

”Skolbiblioteken – en av mina hjärtefrågor”

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth svarar på tio biblioteksfrågor

Varför tycker du att bibliotek är viktiga?

– De utgör en av hörnstenarna i ett demokratiskt samhälle – en självklar mötesplats och en unik samlingspunkt för information, kunskap och bildning.

Inger Davidson, kd, har motionerat om vikten av ett sammanhållet ansvar för biblioteken och bibliotekspolitiken på nationell nivå. Hon efterlyser även en översyn av bibliotekslagen. Vad anser du?

– Jag tillhör ju dem som anser att bibliotekslagen är svårtolkad och just inte garanterar någonting. Därför tror jag också att lagen kan behöva ses över, men när det ska ske är ännu för tidigt att säga. Frågan om en nationell bibliotekspolitik hänger ihop med hur vi inom alliansen bestämmer oss för att gå vidare med bibliotekslagen.

Finns det inom alliansen några gemensamma mål för en nationell bibliotekspolitik? Kommer ni att arbeta för det?

– Just nu för vi en öppen dialog om alla kulturpolitiska frågor utifrån våra partiers olika utgångspunkter.

Hur ser du på att privata entreprenörer tar över kommunala bibliotek och driver dem i egen regi?

– Kärnan måste alltid vara verksamheten, inte hur den organiseras. Förutsättningarna ser olika ut i olika delar av landet. Naturligtvis ska biblioteken få stöd från det allmänna även i fortsättningen, men samtidigt ser jag tex framför mig ett ökat samarbete mellan bibliotek, vänföreningar, organisationer och andra aktörer.

Du har visat ett stort engagemang för skolbiblioteken. Hur vill du stärka skolbiblioteken?

– Generellt hoppas jag att resurserna till skolbiblioteken ökar. Fler grundskolor borde ha bemannade bibliotek ett visst antal timmar i veckan. Men denna fråga ligger även hos utbildningsdepartementet.

I samband med regeringsskiftet har biblioteksfrågorna åter hamnat på skilda departement, vilka är fördelarna? Vilka är nackdelarna?

– Biblioteksfrågorna är sektorsöverskridande, oavsett om de handläggs i ett eller två departement. Den samverkan som redan finns kring de här frågorna ska givetvis fortsätta.

Från borgerligt håll talas det ofta om mångfald och förnyelse på biblioteksområdet. Vad menas med mångfald och vad avses med förnyelse?

– Oj, det innefattar ju så mycket! Jag svarar med fler frågor: Hur möter biblioteken tidens förändrade krav? Hur kan dynamiken öka och tillgängligheten förbättras? Vilken roll vill vi att biblioteken ska ha i framtiden?

Alliansen har lovat en fortsatt avgiftsfrihet på biblioteken, kommer ni att stå för det?

– Ja.

Vilken biblioteksfråga tycker du är viktigast idag?

– Barns och ungas tillgång till bibliotek och litteratur är en av mina hjärtefrågor – och i det sammanhanget förstås skolbiblioteken.

Du har sagt att du tycker om att läsa. Vad läser du helst?

FOTO: PAWEL FLATO

– Frågan om en nationell bibliotekspolitik hänger ihop med hur vi inom alliansen bestämmer oss för att gå vidare med bibliotekslagen, säger Lena Adelsohn Liljeroth.

– Gärna biografier. Jag har även upptäckt tjusningen i ljudböcker, ibland blir det som att vara på teatern.

HENRIETTE ZORN

...ROSENHANE-PLANSCHER.

BookView – programmet som ger fler tillgång till våra kulturskatter.

Testa själv på <http://katalog1974.raa.se/rosenhane>

www.devo.se

”Äntligen. Jätteroligt!”

Nu finns BBL på webben.
www.biblioteksforeningen.org,
i högerspalt finns vår löpsedel
som uppdateras kontinuerligt.

Oavsett vart du befinner dig...

EBSCO kan hjälpa dig!

Inget är viktigare för EBSCO än att kunna erbjuda kvalitativ och personlig service. Därför finns lokala representanter stationerade i de nordiska länderna – väl utrustade att hjälpa er att möta alla utmaningar ni ställs inför i dagens informationssamhälle.

Tack vare ett pålitligt och globalt nätverk kan din lokala EBSCO-representant erbjuda de mest avancerade elektroniska tjänsterna samt försäkra att de bästa förlagserbudandena kommer er till godo.

Med vår expertis kan vi hjälpa dig.
Kontakta din lokala EBSCO-representant idag:
Anna Lundén; tel: 073 663 02 41, e-post: alunden@ebSCO.com

www.ebSCO.com

CUSTOMERFOCUSED**CONTENT**DRIVEN

EBSCO
INFORMATION SERVICES

Handlingskraftig schlagerälskare

Det har gått två år sedan Niclas Lindberg tog jobbet som generalsekreterare för Svensk Biblioteksförening. Under hans första två år har en hel del förändrats både internt och externt. Inte minst har föreningens synlighet utåt ökat markant och 1 januari 2007 sätts en ny organisation.

Vem är han? Vad driver honom och vad vill han?

HANS MEST kännetecknande drag kan möjligen vara skrattet. Det är ett imponerande skratt. Högt och taktfast: HA HA HA. Niclas Lindberg skrattar ofta och gärna, och befinner man sig i samma lokal tränger inte sällan skrattsalvorna genom väggar och stängda dörrar.

Det där med skrattet har han fått höra förut, inte minst från kollegor på tidigare arbetsplatser. Men det kan ta lite tid innan man får höra skrattet. Niclas Lindberg är en "trevlig men korrekt prick", säger han själv. Men det tar lite tid att få honom att öppna sig.

Det är nu snart två år sedan han tillträdde tjänsten som Svensk Biblioteksförenings generalsekreterare. Det finns knappast en sten inom föreningen som han inte har vänt på under den tiden. Han har jobbat målmedvetet utåtriktat; det är ingen överdrift att säga att Biblioteksföreningen har syns mer i media det här två senaste åren än de föregående tio åren sammanlagt. Han har också varit drivande i att genomföra en omfattande förändring av föreningens struktur, med bl a avskaffande av specialgrupper och införande av nya former för medlemsengagemang som följd.

Han har alltså inte direkt vilat på lagrarna sedan han kom men själv säger han att han kom till en mycket väl förberedd post, där föreningens riktigt stora förändringar redan var avklarade.

– Föreningen är i mångt och mycket densamma idag som när jag tillträdde, och det är i positiv bemärkelse. Otroligt mycket var ju redan på plats. Sammanslagningen var gjord och vi hade väldigt många ideellt engagerade medlemmar. Försäljningen av BTJ var avklarad vilket tryggar föreningens långsiktiga försörjning. Och kansliet var utbyggt.

Vad hade du för förväntningar när du började?

– Jag har sällan några uttalade förväntningar när jag kommer till ett nytt jobb, även om jag är sugen på jobbet. En gång fick jag det kloka rådet att gå och ha stora öron hela det första halvåret, och det gjorde jag. Men jag visste att föreningen ville bli bättre på opinionsbildning och lobbying och det var ju något jag kunde.

Med en bakgrund både som riksdagsledamot (s) och bibliotekschef i Haninge kommun (1999–2002) har han vissa kunskaper om hur man kan få politiker och bibliotek att närma sig varandra.

– I Haninge tyckte politikerna att biblioteket var trevligt men något som fick tuffa på i den kommunala byråkratins utkanter. Förtroendet var lågt. När jag sökte jobbet som bibliotekschef kände jag att här kan jag verkligen göra nytta som en länk mellan bibliotekarier och politiker. Och det här jobbet är ju lite samma sak, fast på nationell nivå.

Det är också sina lobbyingsinsatser han har varit mest nöjd med under sin tid på föreningen.

– Framför allt tänker jag på den uppmärksamhet vi fick i valrörelsen. Inom kulturområdet var biblioteken den fråga som diskuterades mest. Och vi fick ett besked från alliansen om att de inte tänker riva upp bibliotekslagen.

Bibliotekslagen är en viktig symbolfråga, anser Niclas Lindberg. Han känner sig trygg i förvisningen om att lagen kommer att finnas kvar även under en borgerlig regering men han välkomnar en eventuell utvärdering av den. Han ser positivt på den dynamik som uppstått i och med den nya regeringens klivna inställning till lagen.

– Målet var ju inte att ha kvar lagen precis som den ser ut utan att fördjupa diskussionen – från lagens vara eller icke vara till dess

syfte. Den förra regeringen var så positiv till lagen att de inte var beredda att titta på om den verkligen fungerar. Jag hoppas att nuläget kan leda till att vi får en rejäl utvärdering. Sedan kanske man kan samlas runt ett bord och verkligen snacka bibliotekspolitik!

Tror du att lobbyarbetet har påverkats av att både du och föreningens ordförande, Britta Lejon, är politiker i grunden?

– Ja, så tillvida att vi båda har kunskaper om hur det politiska systemet fungerar. Vi vet när i en process något är för sent. Men det är en kompetens man kan ha även om man inte är politiker.

En annan sak som Niclas Lindberg är nöjd med är föreningens omorganisation som han på styrelsens uppdrag varit med om att genomföra. En stor del av hans första två år har gått åt till att utvärdera specialgrupperna. Det är den utvärderingen som har legat till grund för den nya organisationen som sätts till nyåret och där specialgrupperna försvinner och ersätts med nätverk, råd, verksamhetsgrupper och tillfälliga arbetsgrupper. En förändring som inte är helt okontroversiell. En del menar att medlemsinflytandet minskar och byråkratien ökar i och med den nya organisationen. Niclas Lindberg håller inte med. Han tycker att den gamla strukturen ledde till en splittrad förening.

– Vi gled isär som organisation. Utvärderingen visade att styrelsen kände sig frustrerad, och specialgrupperna å sin sida kände sig inte sedda och omhändertagna. Hos båda fanns därför en önskan att förändra, vilket är en bra utgångspunkt.

– Nu får vi en ny struktur med många ingångar för de medlemmar som vill engagera sig.

Att det blir en viss kritik och upprörda känslor är något man får ta vid varje förändringsarbete, säger han. Själv tror han att den nya organisationen kommer att leda till en mer sammanhållen förening som kan vara mer flexibel när det gäller aktuella frågor.

– Nu kan vi vara med där det händer i stället för att sitta fast i en struktur.

Men finns inte risk att vissa frågor faller mellan stolarna?

– Det gör det absolut. Vi kommer inte att kunna göra allt samtidigt och hela tiden. En

organisation som jobbar med alla frågor alltid blir väldigt tydlig gentemot dem man vill påverka. Vi måste våga och förmå att prioritera.

Det ligger ett stort ansvar på såväl styrelse som enskilda medlemmar att föra fram vilka frågor man tycker att föreningen skall jobba med, säger Niclas Lindberg.

Han erkänner att det finns områden där föreningen behöver bli bättre. Forskningsbibliotekens frågor är ett av dem. Och föreningens internationella engagemang är betydligt lägre än det var för några år sedan.

– Men vi har saker på gång. Vi har anställt en ny handläggare från årsskiftet som kommer att arbeta med forskningspolitiska frågor. Och vi jobbar på att bygga ett professionellt samarbete med IFLA:s kansli.

Ännu några stenar att vända på. ”Exekutiv” är en beskrivning av Niclas Lindberg man ibland hör. ”Dåligt tålamod” är en annan.

– Jo, det kan jag nog hålla med om... Exekutiv kan man väl ha viss fördragsamhet med, men dåligt tålamod är ju mindre bra. Jag kan säga att diskussionerna om specialgruppernas vara eller icke vara var en stor prövning i att skaffa sig tålamod.

Som chef försöker han bli bättre på att ge beröm till sina medarbetare.

– Jag har varit dålig på det. Jag tror att det är lite min mormors fel. Hennes inställning var: ”man ska väl inte behöva tala om för folk att de gjort det de ska?”.

Svårigheten att ge beröm kanske också har med den korrekta sidan att göra. Den tar ibland över i hans personlighet, säger han.

– Man kan nog uppfatta mig som ganska formell och korrekt, kanske lite trist. Fast sån är jag ju inte. Jag tycker själv att jag har en ganska kul humor men det kanske inte alla ser.

Som make och tvåbarnsfar försöker han vara ”jämställd och närvarande” och i möjligaste mån koppla bort jobbet på fritiden. Han jobbar 90 % på föreningen för att ge tid åt familjen. Hustrun Pia är biträdande chefsjuksköterska på Astrid Lindgrens barnsjukhus, så även hon har ett krävande chefsjobb.

– Då kan man inte vara en sådan där traditionell man som förväntar sig att hon ska

– På senare tid har jag mer och mer börjat känna för att det också finns en kulturdimension i bibliotekens verksamhet som är viktig, säger Niclas Lindberg.

hämta och lämna varje dag.

På fritiden ägnar han sig annars gärna åt att hålla ordning. Jo, det är faktiskt sant.

– Jag har inga egentliga hobbies, men... jag gillar ordning och reda. Jag lägger ner rätt mycket tid på att ställa saker i ordning. Trädgårdsarbete är också kul, det är lite en förlängning av ordningstänkandet.

Och så gillar han schlager.

– Jag vet inte varför egentligen, men det är folkligt och lättillgängligt. Man blir glad av det! Vi är ett kompisgäng som följer alla deltagarna tillsammans och gör lite grejer runtomkring det.

Han läser gärna nya svenska deckarförfattare, som Camilla Läckberg och Anna Jansson. Lite skamset erkänner han att han gärna köper pocketböcker, fast han förstås borde låna på biblioteket. Men kanske har lustläsning i alla fall inte varit riktigt förenlig med hans bibliotekssyn. Tills nu.

– Jag har mest varit inne på nyttospåret. Biblioteken är viktiga för tillväxt, bildning och så vidare. Jag har varit besjälad av att definiera bibliotek som en viktig del av flera olika politikområden, och det tror jag fortfarande på. Men på senare tid har jag mer och mer börjat känna för att det också finns en kulturdimension i bibliotekens verksamhet som är viktig. Den måste också förklaras och beskrivas i en ny tid.

ANNINA RABE

Klartecken för chattspråk i skolprov

SOM VÄL DE flesta vet skiljer sig språket vid chattande och SMS avsevärt från det vanliga skriftspråket. På många håll i världen fördöms denna språkliga utveckling i skolan. Men i Nya Zeeland godkänner man nu de moderniserade förkortningarna av orden i skolprov, rapporterar nyhetsbyrån CNN.

New Zealand's Qualification Authority, som granskar proven, avråder fortfarande för användande av ”text-speak”, som den nya språkkulturen kallas. Men alla som med sina svar lyckas visa fullgod förståelse av provets frågor blir godkända. Med andra ord spelar det ingen roll om eleven skriver CU istället för see you eller txt istället för text.

Beslutet har väckt stor uppståndelse och delat såväl lärare som elever i två läger. De som oroar sig för att det kommer att skada det engelska språket kan dock glädja sig lite åt att förkortningar fortfarande kommer att ge poängavdrag i vissa examinationer, exempelvis i provet i engelska.

Rektor Denis Pyatt säger till CNN att han inte kommer att uppmuntra studenterna att använda ”text-speak” i proven men att han anser att det tillhör utvecklingen av språket.

– Jag tycker att ”text-speak” är en av de mest spännande saker som har hänt på många år. Det är ytterligare en utveckling av det underbara som vi idag kallar för det engelska språket, säger Denis Pyatt till CNN.

I think text messaging is one of the most exciting things that has happened in a long time. It is another development in that wonderful thing we call the English language.

ÅE

Digital BiblioteksGUIDE

WAGNER

www.wagnerform.se

På nyåret får böckerna ny identitet

Tio siffror ska bli tretton när böckernas individuella id-nummer ändras den 1 januari 2007. Systemskiftet berör bokförlag/utgivare, bokhandel, bibliotek och andra aktörer som hanterar och distribuerar ISBN.

DET VAR I England 1967 som ett standardnummersystem (SBN) för identifikation av böcker skapades. Systemet visade sig vara så användbart att det 1969 utvecklades till ett internationellt system, International Standard Book Number (ISBN). 1971 infördes ISBN i Sverige och idag används det i cirka 150 länder. I varje land finns en ISBN-central som administrerar systemet, i Sverige är ISBN-centralen knuten till Kungliga biblioteket.

Under de fyrtio år som systemet tillämpats har bokutgivningen ökat dramatiskt och för några år sedan stod det klart att i vissa delar av världen, som t ex USA, har en så pass stor del av numren förbrukats att en utökning av systemet har blivit nödvändig. En utökning av systemet ska säkra en framtida tillgång på ISBN.

Sverige har visserligen tillräckligt med lediga nummer för att klara sig under en övergående framtid. Övergången till det nya systemet är en anpassning till en ny internationell standard.

– Biblioteken ska inte påverkas nämnvärt av övergången men bibliotekarierna bör informeras om att man från nyåret ska söka på 13 siffror istället för på 10, säger Yaprak Bilgin på ISBN-centralen på Kungliga biblioteket.

– Tanken är det ska bli lättare att söka, det gäller kanske framför allt för bokhandlare,

eftersom det 13-siffriga numret blir identiskt med streckkoden. Idag har man ett annat system i bokhandeln.

Ett svenskt ISBN består idag av tio siffror som föregås av bokstäverna ISBN. De två första är alltid 91 som är områdesbeteckningen för Sverige. De sju följande siffrorna står för förlaget (förlagsbeteckning) och bokens identitet (titelbeteckning), den tionde siffran är ett kontrollnummer baserat på de övriga siffrorna. Siffrorna är uppdelade i fyra grupper åtskilda med bindestreck. Det kan t ex se ut som följer ISBN: 91-7139-758-2 (Christer Hermanssons *Pappa Luigi betraktade mina smala handleder*, utgiven på Symposium).

Från och med nyår får de gamla numren ett prefix: 978-, dessutom kommer kontroll-siffran att räknas om. Applicerat på exemplet ovan ser det då ut som följer: 978-91-7139-758-ny kontrollsiffra. På sikt kan även prefixet 979- bli aktuellt. Systemskiftet innebär att ISBN-systemets kapacitet ökar med knappt en miljard nummer.

Prefixet 978- används idag inom den internationella EAN-märkningen av böcker, s k Bookland EAN. Bookland EAN, som numera heter GS1-artikelnr, har använts i streckkoder sedan länge. I det nya systemet blir de 13-siffriga ISBN-numren identiska med GS1:s artikelnummer.

Från nyåret kommer böcker med streckkoder ha ett 13-siffrigt ISBN med bindestreck ovanför streckkoden och samma nummer i GS1-format under koden:

Under en övergångsperiod kommer troligen de flesta system att kunna hantera både 10- och 13-siffriga ISBN men det finns ingen garanti för att systemen efter 2007 kan ta emot 10-siffriga.

I *Guidelines for the Implementation of 13-Digit ISBN's* (som finns att hämta på KB:s hemsida) råder man biblioteken att gå igenom alla system för att identifiera vilka som hanterar ISBN. Bibliotekssystemen måste kunna stödja både ISBN-formaten och användarna bör ha möjlighet att söka på både 10-siffrigt och 13-siffrigt. Efter 1 januari 2007 ska systemen bara hantera 13-siffrigt ISBN även om de bibliografiska uppgifterna innehåller 10-siffrigt. Man kommer alltså att behöva konvertera det gamla ISBN-formatet till det nya.

Vilka problem kan systemskiftet komma att innebära?

– Det som kan bli problem är att systemet kan bli överlastat men det händer redan idag i det gamla systemet, menar Yaprak Bilgin.

Problem kan det också bli för dem, t ex leverantörer och framför allt distributörer av böcker som sitter med gamla system som inte kan hantera nummerserier på 13 siffror. Och för alla dem som inte förberett och gjort de nödvändiga anpassningarna som systemskiftet kräver.

HENRIETTE ZORN

X-ref Bibliotekssystem

Ver 4 är .NET- och SQL-baserat
Centraldrift möjlig
Gratis Installation • Gratis Inköp
Humana underhållspriser
www.x-ref.se

Ytterligare information om ISBN och det nya systemet:

<http://www.kb.se/ISBN/ISBN-manual.sv.pdf>

Guidelines for the Implementation of 13-Digit ISBN's (KB:s hemsida, sök på ISBN)

Vem är de fem nya cheferna på KB?

En av årets "snackisar" bland svenska bibliotek har varit vad som händer på Kungliga biblioteket. En helt ny organisation håller på att införas. Fem högre chefer rekryteras i ett och samma svep för att sätta sin prägel på det nya KB. Men vilka är då dessa chefer? BBL har träffat dem.

Gunilla Herdenberg,
Nationell samordning

Vem är Gunilla Herdenberg?

– Jag är sedan år 2000 chef för Stadsbiblioteket i Lund. Dessförinnan var jag bibliotekschef i Bromölla i nästan tio år.

Du är ett okänt kort i forskningsbibliotekskretsarna?

– Mina erfarenheter från forskningsbibliotek är kanske blygsamma men jag har faktiskt arbetat vid Chalmers Arkitekturbibliotek en tid. Men framför allt har jag en god överblick över det samlade svenska biblioteksväsendet sedan mina år som vice ordförande i Svensk Biblioteksförning. Här i Lund håller vi också på att utveckla ett närmare samarbete med Lunds universitets bibliotek.

Vad skall du göra på KB?

– Jag kommer att vara chef för avdelningen Nationell samordning som framför allt kommer att bestå av delar av det nuvarande BIBSAM och enheten för bibliografisk utveckling, BUS. Men kanske är samverkan ett bättre ord än samordning. Min strävan är att KB skall bidra till en förenkling på det nationella planet. Därmed kan förutsättningar skapas för en kraftfull utveckling.

Hur ser du på det nybildade SUHF-Forum där cheferna för universitets- och högskolebiblioteken träffas?

– Det är jättebra att det finns. De kommer utan tvekan att bli en stor och viktig samarbetspartner för KB. Men det är också viktigt att KB samverkar med andra bibliotekstyper liksom med organisationer som inte är bibliotek: arkiv, museer m m.

Agneta Holmenmark,
Publika verksamheten

Vem är Agneta Holmenmark?

– Jag började på KB redan 1973 och har bl a arbetat med okatalogiserat tryck, med KB:s affischsamlingar m m. Jag har också arbetat länge i KB:s referensverksamhet. Sedan 1997 är jag chef för Periodicaenheten inom Nationalbibliografin (NBP) som bl a administrerar det svenska ISSN-systemet.

Erfarenheter utanför KB?

– På det nationella planet är jag sekreterare i Svensk Biblioteksförnings katalogkomité. Jag har också haft en hel del internationella engagemang, inom IFLA och ISO, och arbetat med att revidera ISSN-standarderna.

Du blir nu chef för KB:s Publika verksamhet. Är inte steget långt från katalogisering till att möta kunder?

– Nej, det tycker jag inte. Att behärska katalogens alla möjligheter är en bra utgångspunkt för att kunna ge kunderna det som efterfrågas. Men jag tror att det skulle behövas ett fördjupat samarbete mellan katalogisatörer och referensbibliotekarier.

Vilka är det som besöker KB i dag?

– De virtuella besöken ökar och de fysiska minskar något. Men jag vill att KB ska vara en mötesplats för alla som har behov av vårt ofta unika material. Genom en ökad digitalisering när vi människor utanför Stockholm. Jag ser det som en demokratifråga. Men vi ska också möta våra fysiska besökare ännu bättre genom att vara mer flexibla och genom att öppna en reception.

Magdalena Gram,
Samlingarna

Vem är Magdalena Gram?

– Jag har bl a varit chef för Konstabiblioteket och mellan 1997–2002 var jag chef för KBMA-enheten vid KB (kartor, bilder, musiktryck och affischer. Nu återvänder jag till KB från Nordiska museet där jag ansvarat för avdelningen Arkiv, bibliotek och bild.

Du har också forskat, eller hur?

– Ja, det stämmer. Jag disputerade i konstvetenskap 1994.

Vad blir din roll i det nya KB?

– Jag blir chef för avdelningen Samlingarna, som blir den största avdelningen med cirka 100 personer. Där inryms böcker, tidskrifter och specialsamlingar, där återfinns pliktleveranserna, det utländska förvärvet, nationalbibliografin, bevarandet och nybindningen.

Vad vill du åstadkomma som chef?

– Jag vill komma ifrån en tidigare stuprörsmo-
dell i KB:s organisation och förbättra samverkan, både inom huset och externt. Ta till exempel bevarandet, som skär genom KB:s alla verksamheter. Det kan bli svårt att ställa om rent mentalt men KB kan inte "leva på en ö". Det finns alltid en risk att stora kulturinstitutioner börjar uppfatta sig som självklara och ta sig själva för givna men idag finns både konkurrerande aktörer och större förväntningar från omvärlden. Samtidigt ska vi absolut inte tappa vår identitet.

Kommer KB att gå över till Dewey?

– Det är inte självklart. Kostnaderna måste stå i proportion till nyttan. Jag tror visserligen på den traditionella klassificeringens möjligheter men vi måste samtidigt vara medvetna om att alla människor, inklusive jag själv, googlar och ofta finner den information man söker ändå.

Eva Müller,
Digitala bibliotek

Vem är **Eva Müller**?

– Min bibliotekarieutbildning är från Karls-universitetet i Prag. Till Sverige kom jag som flykting. När jag kom hit behövde jag komplettera min utbildning med praktik och skrev därför till ett stort antal bibliotek och bad att få praktisera. Den enda som svarade var Catarina Ericsson-Roos, som då var chef för HSC-biblioteket vid Uppsala UB, och som behövde hjälp med att bli katalogiserad slavisk litteratur. Och sedan dess har jag blivit kvar i Uppsala.

Nu blir du chef för KB:s Digitala bibliotek. Hur kom du in på IT-sidan?

– Jag gick kurser i informationsvetenskap och även programmering under utbildningen och blev fascinerad av vilka möjligheter IT innebär för biblioteken. I Uppsala arbetade jag först med bli webbutveckling och e-tidskrifter innan jag år 2000 fick ansvar för Enheten för elektronisk publicering.

SJÄLVBETJÄNINGSTERMINALER från CODECO

MARK 3

Terminal för utlån och återlämning.
Fristående placering i biblioteksklokal.

MARK 4

Återlämningsterminal
För fast placering i
– biblioteksklokal
– lobby
– i vägg mot gata
medger 24 timmars återlämningservice.

PLASTFODRAL TILL CD-DVD-VIDEO-CDROM från Sund Sound

Platsbesparande
Streckkod & larm på mediet
Anpassade för användning i självbetjäningsterminaler

Codeco Sverige AB

Teknikringen 8
583 30 Linköping

Telefon 013-23 99 50
Fax 013-23 99 55
Webb www.codeco.se

CODECO

Vad har denna enhet sysslat med?

– Det som är mest känt utåt är förstås Diva, det digitala vetenskapliga arkivet. Diva är ett publiceringssystem, som mest används för att publicera avhandlingar och uppsatser i fulltext från 17 universitet och högskolor i Sverige och Norge.

Hur ser ditt ansvarsområde på KB ut?

– Man kan dela upp det i tre områden:

Det första är insamling av e-dokument, antingen direkt från utgivaren eller via den kommande e-plikttagen. Vi kommer också att fortsätta med Kulturarw3 och dess insamling av den svenska webben. Det andra området rör digitalisering av material i KB:s egna samlingar, och det tredje rör det digitala "arkivet": när väl de digitala dokumenten finns på plats, hur säkrar vi då den framtida åtkomsten?

Vad är viktigast på kort sikt?

– Det är att omgående skapa bra arbetsflöden för att hantera det digitala materialet, både när det gäller insamling och digitalisering.

Kommer det någonsin en ny pliktleveranslag som inkluderar webben?

– Vi hoppas att den kommer senast 2008 och att det blir en lag med tydliga direktiv om vad som ska levereras enligt de krav på format, metadata etc, som KB ställer upp.

FEM NYA CHEFER, således. Statistiska fakta säger att alla fem är kvinnor, i åldern mellan 46 och 57 år. Tre har en svensk BHS-examen, en har en utländsk biblioteksexamen. En har en utomnordisk bakgrund. Två är redan anställda vid KB, ytterligare en har arbetat där tidigare. En kommer från universitetsbibliotekens värld och en från folkbibliotekens. En har disputerat.

I den ursprungliga utlysningen fanns också en sjätte chefstjänst, en teknisk chef.

– Den kommer inte att tillsättas, berättar riksbibliotekarien Gunnar Sahlin.

– Under organisationsarbetet kom vi fram till att en viktig utgångspunkt var att separera det digitala materialet från det tryckta. Vi kom också fram till att vi inte skulle ha en stor central teknisk avdelning, utan att tekniktunga avdelningar som LIBRIS och Digitala biblioteket skulle ha egna IT-resurser. Men det kommer fortsatt att finnas en IT-enhet för våra gemensamma system och IT-stöd.

Gunnar Sahlin berättar att den nya organisationen innebär att man kompletterar den tidigare linjestrukturen för att söka sig fram till andra former som arbetslag, tvärgående arbetsgrupper och matrisorganisation.

Organisationsarbetet går nu vidare och ett antal enhetschefer och specialbefattningar kommer att internrekryteras inom kort.

JAPOB HARNESK

Lisa Petersen, LIBRIS

Vem är **Lisa Petersen**?

– Jag har arbetat på LIBRIS-avdelningen i snart sju år och varit tillförordnad chef sedan 2005. Åren innan dess var jag bland annat projektledare för flytten av LIBRIS från storterminalmiljö till UNIX-miljö. Jag var också projektledare för upphandlingen av portal-systemet, numera kallat Samsök. Dessförinnan har jag bli arbetat på BTJ System och utbildat i Book-IT. Men det var faktiskt när jag arbetade på ett gymnasiebibliotek 1994, som jag blev intresserad av IT-frågor. Webben var då alldeles ny, jag blev Internetansvarig på skolan och såg möjligheterna för bibliotekens del.

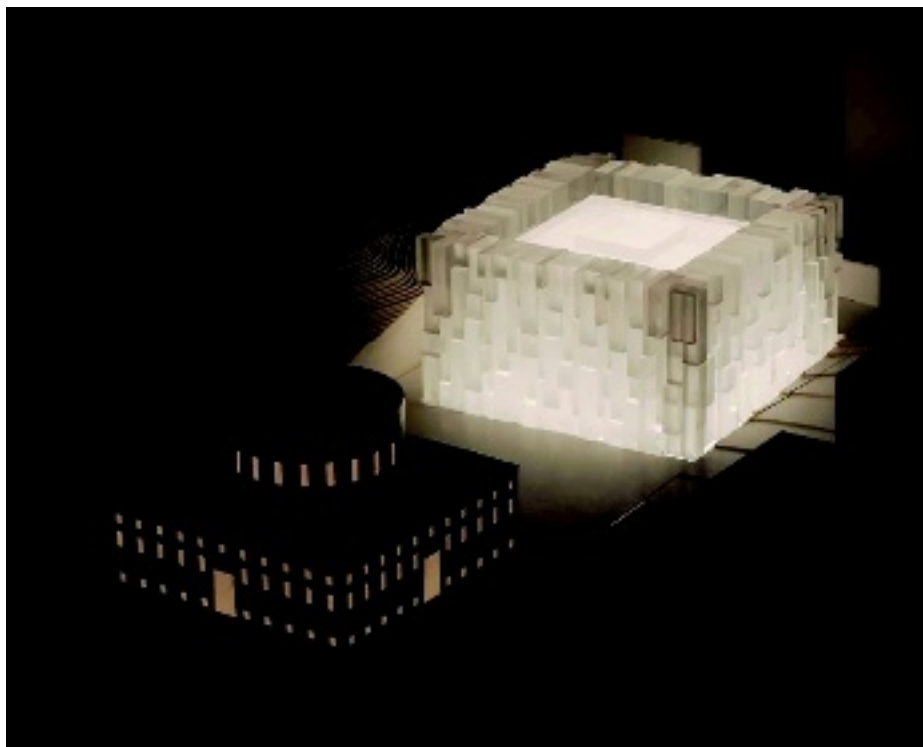
Du blir nu chef för LIBRIS-avdelningen. Kommer LIBRIS att förändras med den nya KB-organisationen?

– Till viss del. I första hand är det kontakterna inom KB och med omvärlden som kommer att förändras. LIBRIS ledningsgrupp är nedlagd och ersätts av nya nationella organ. Avsikten är att det ska bli tydligare för biblioteken.

Vilken är den största utmaningen för LIBRIS?

– Dels är det frågan om "LIBRIS som lokalt system". Om biblioteken ger oss mandat för det och vi lyckas med det, kommer servicenivån att höjas avsevärt. Dels är det frågan om hur LIBRIS och andra bibliotekskataloger på bästa sätt ska kunna fånga och behålla nya användare med nya sök beteenden och förväntningar. Det kan till exempel handla om att samverka med sökmotorerna. Redan i dag finns större delen av LIBRIS i Google Scholar och vi har också haft kontakter med Google Book Search.

Många vill skapa Stockholms nya stadsbibliotek

1 100 FÖRSLAG TILL hur det nya stadsbiblioteket kan se ut finns att beskåda på en utställning i Stockholm.

– Förnyelsen av Stockholms Stadsbibliotek är ett mycket spännande projekt. Det är den största arkitekttävlingen någonsin i Skandinavien, sade Göran Långsved, juryns ordförande och förvaltningschef för Markkontoret i Stockholms Stad på pressvisningen av utställningen.

– Nu finns chansen för allmänheten att tycka till och påverka hur det nya stadsbiblioteket ska se ut.

Göran Långsved betonade att alla de 1100 förslagen genomgående håller hög kvalitet. Det är både svenska och utländska arkitekter från ungefär 120 länder som bidragit med förslag till hur det nya biblioteket ska se ut. Efter utställningens slut ska fem favoritförslag presenteras som man därefter jobbar vidare med. I slutet av nästa år kommer man att bestämma sig för den slutgiltiga vinnaren. Dessutom kommer en politisk referensgrupp att vara med under hela processen. I den politiska referensgruppen sitter bland annat Mikael Söderlund, Stadsbyggnads- och trafikborgarråd (m) och Madeleine Sjöstedt, kulturborgarråd (fp).

Mikael Söderlund betonade vikten av att det nya stadsbiblioteket blir en ”märkesbyggnad” för att föra en Stockholmstradition vidare och en vilja att synas som t ex

Asplund-huset och Stadshuset redan representerar. Han sade även att staden är öppen för privat finansiering från t ex näringslivet och andra med ett intresse för kultur. Även om själva byggandet framför allt ska skattefinansieras.

Alla varianter och stilar finns representerade bland utställningens förslag. Glashus, pyramider, höghus, hus under jord, nyfunkis, kuber... Fantasin har verkligen flödat fritt.

Invigningen av den nya byggnaden intill Asplundhuset är beräknad till den 31 mars 2013 – vilket på dagen är 85 år sedan Asplunds bibliotek invigdes 1928. Stadsbibliotekarie Inga Lundén erkänner att hon har personliga favoriter bland förslagen.

– Men som representant för juryn i den internationella arkitekttävlingen har jag lovat att inte avslöja sådant. Det enda jag vet är att det nya biblioteket blir större och mer funktionellt, t ex ska det finnas 1 200 sittplatser där jämfört med de drygt 300 vi har idag.

ÅSA EKSTRÖM

Utställningen pågår mellan den 24 november–31 januari 2007. Plats: Bangårdsposten, Klarabergsviadukten 63 i Stockholm. För den som inte kan ta sig till utställningslokalen så kan man se alla förslagen på www.arkitekt.se

För den som enbart vill hålla sig uppdaterad så kan man följa utvecklingen på webben www.ssb.stockholm.se

Ny studie visar på kulturens roll för ekonomisk utveckling

VID MINISTERRÅDSMÖTET i Bryssel diskuterade ministrarna en ny studie av kulturens ekonomiska och sociala roll i Europa.

Studien visar vilken betydelse kultursektorn har för EU:s ekonomi och sektorns potential för att skapa fler jobb i framtiden. Med 5,8 miljoner anställda svarade kultursektorn och till den relaterade branscher för 2,6 % av EU:s BNP 2005. Kultursektorn har även en högre tillväxttakt än ekonomin i övrigt. Omsättningen för hela sektorn var mer än 654 miljoner euro år 2003, att jämföra med bilindustrins 271 miljoner euro.

Förutom de traditionella kulturformerna och branscher som bl a film, datorspel, musik, böcker och press, har man också granskat branscher som är beroende av kulturellt innehåll, som t ex tillverkning av mp3-spelare och musikmobiler.

EU-kommissionen menar att studien bekräftar att satsningar på kulturen är en god investering. Sektorn skapar arbetstillfällen, bidrar till ekonomisk och social utveckling och tjänar som en kreativ motor för EU:s ekonomier. Studien visar också att kulturen och den kreativa sektorn har indirekta kopplingar till innovation och utveckling inom tekniksektorn och inte minst till regional och lokal utveckling.

– Den europeiska studien visar att kulturen vid sidan om sin traditionella roll har en allt större ekonomisk betydelse. Regeringen hoppas framöver att kunna ta till vara denna utveckling, säger Lena Adelsohn Liljeroth i ett pressmeddelande.

ÅE

Glada bibliotek!

eurobib
www.eurobib.com direct

Ett mångfaldigande av mångfalden – panelsamtal om framtiden

Framtidens bibliotekarierekrytering ligger i en ökad mångfald av kompetenser. Det var en av de bärande slutsatserna vid panelsamtalet "Vem ska jobba på framtidens bibliotek?" som hölls i Umeå i slutet av november. Anders Lennver, Regionförening Västerbotten, var där och lyssnade.

Kjell Jonsson och Inger Edebro Sikström.

Olle Persson.

Jenny Poncin, moderator.

Lina Forsebrant.

PANELDELTAGARNA HADE medvetet hämtats från olika håll, även om alla verkar inom Västerbotten. Olle Persson fick representera utbildningen, eftersom han ansvarar för institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap i Umeå. Från andra änden av länet hämtades Lina Forsebrant, Vilhelmina folkbibliotek, som fick representera inlandets glesbygdskommuner, medan de två övriga paneldeltagarna Inger Edebro Sikström och Kjell Jonsson, representerade de norrländska kollosserna vid västerbottens kust, Umeå stadsbibliotek och Umeå universitetsbibliotek.

Uppdateringarna på biblioteken har de senaste åren varit omfattande och ingen kan idag se vart det ska sluta. Troligen är det som Inger Edebro Sikström säger, att det enda vi vet om framtiden är att det kommer att bli ständiga förändringar. Ett bra exempel på detta är Vilhelmina kommun. Här samsas tätorten med avlägsna byar och vidsträckt natur, det gamla med det nya, det fysiska med det virtuella. Hela tiden blir det lättare

att få information via folkbiblioteket trots de ofantliga avstånden. Det är ökningen av elektroniska medier som till stor del underlättar för befolkningen att få material från hela världen. Men Lina Forsebrant beskrev också hur en och samma person som arbetar med det gamla analoga biblioteket, även driver och underhåller det nya virtuella. De anställda ska sålunda "kunna så mycket som möjligt om så mycket som möjligt", likt en renässansmänniska.

De större biblioteken kan kosta på sig att frångå detta och istället satsa på specialister, i varje fall i teorin. Kjell Jonsson sade sig också vara mycket medveten om de allt högre kompetenskraven för ett universitetsbibliotek. Kärnkompetensen (hantera, strukturera och tillgängliggöra information) ska upprätthållas samtidigt som man satsar på ny spetskompetens inom en mängd områden, tex informatik, datavetenskap, marknadsföring och pedagogik.

Det var när dessa tankar formulerades som publiken tycktes vakna till liv. Ska bibliotek-

en anställa andra yrkesgrupper för att tillfredsställa behoven eller ska vi fortsätta att satsa på renässansmänniskor? Finns det ett tredje alternativ?

Hittills har det naturligtvis funnits assistenter, tekniker, vaktmästare och administrativ personal anställda på biblioteken, men frågan om det är andra än bibliotekarier som ska vägleda användarna är naturligtvis ett känsligt område. En modig tanke är att man börjar anställa nya typer av akademiker i framtidens bibliotek. Detta kräver i så fall att chefsbibliotekarier tänker mindre på den egna yrkesstoltheten och mer på bibliotekets bästa. Olle Persson hävdade dock redan i sitt inledningsanförande att bibliotekarier har en unik kombination av kärnkompetenser som gör dem väl rustade för de krav som ställs även i framtidens bibliotek.

En del kritik av utbildningen i Umeå fördes fram. En del tycker att den är för generell, för teoretiskt inriktad. Andra saknar exempelvis pedagogiska inslag och praktisk IT. Olle Perssons mening är dock att utbildningens uppgift i första hand är att föra in teoretiska kunskaper som saknas på biblioteken och att lära studenterna att problematisera, analysera och utveckla. Dessa färdigheter ska senare anpassas till den praktiska verkligheten ute på biblioteken. Som ett mer konkret svar meddelade Persson att man i Umeå kommer att införa pedagogiska inslag från och med nästa termin.

En annan möjlighet till mer nytänkande öppnar sig ifall utbildningsorterna ökar sin profilering. I bästa fall skulle det medföra att mer differentierade kullar med bibliotekarier släpps ut i framtiden. Bolognaprocessen är av allt att döma en draghjälp till denna förändring av utbildningen. Genom att utbildningarna tvingas välja vilken nivå man ska satsa på kommer kanske även innehållet i utbildningarna att se olika ut. Tanken att masterrespektive kandidatexamen skulle kunna medföra ett A-lag och ett B-lag ute på arbetsmarknaden berördes av moderatorn Jenny Poncin, styrelseledamot i Svensk Biblioteks-förening, och fick medhåll av Lina Forsebrant. Om de akademiska biblioteken därmed kommer att ta de högst meriterade medan glesbygdskommunernas folkbibliotek

ScieCom läggs ned

PROJEKTIDEN FÖR Svenskt Resurscentrum för Vetenskaplig Kommunikation, ScieCom, är slut och webbplatsen kommer inte längre att uppdateras.

ScieCom – ett samarbetsprojekt mellan svenska universitets- och högskolebibliotek och BIBSAM – bildades 2003 som ett svar på krisen inom den vetenskapliga kommunikationen med bl a allt högre priser på vetenskapliga tidskrifter och oklara eller snåriga regler kring upphovsrätt och licensiering av elektroniskt material.

Projektet har syftat till att informera och sprida kunskap om utvecklingen inom vetenskaplig publicering och kommunikation samt främja handlingsalternativ som Open Access. Projektet har letts av Ingegerd Rabow, Biblioteksdirektionen vid Lunds universitet.

Även om projektet avslutas så kommer dess stora länksamling att även fortsättningsvis vara tillgänglig på www.sciecom.org.

Biblioteksdirektionen vid Lunds universitet arbetar också för att tillhandahålla en del material på nya webbplatser. Även ScieCom Info kommer att finnas kvar och hittas på <http://www.sciecom.org/sciecominfo/>

HZ

tar de lägst meriterade, innebär ett sorgligt men typiskt nedvärderande av de kunskaper man behöver på de mindre biblioteken. Ur det perspektivet ser jag i framtiden hur en gammal trend befästs: de pedagogiska insatserna för barn får lägre status medan de pedagogiska insatserna för forskare får en högre.

Men för universitetsbiblioteken gäller det naturligtvis att utnyttja möjligheterna som öppnar sig med Bologna, att delvis integreras inom utbildningarnas program. På detta sätt skulle studenternas informationskompetens sannolikt höjas. Ämneskompetensen hos kontakt- och ämnesbibliotekarier blir då en allt viktigare spetskompetens. Kjell Jonsson var dock noga med att påpeka att detta är en kompetens bland många. Men ett råd till framtida bibliotekarier måste ändå bli att skaffa sig ämneskunskaper som få bibliotekarier äger idag.

Finns det en risk att bibliotekens traditionella verksamheter förpassas till sophögen i framtiden? En röst från publiken menade att bibliotekarien borde värna om de svaga grupperna, de som inte har akademisk utbildning. Arbetsplatsbibliotek och bokbussar är ju utrotningshotade företeelser. Inger Edebro Sikström menade att de mjuka frågorna är och förblir en viktig uppgift för folkbiblioteken och att man måste vara noga med att inte se motsatser överallt. Folkbiblioteken har uppenbarligen ett dubbelt uppdrag, och i den bästa av världar kommer den elektroniska revolutionen att öka medborgarnas tillgänglighet av tillförlitlig information och säkerställa deras inflytande i samhället. Men vem ska sova i bruset? Vem ska värdera informationen och vem ska slå vakt om mannen och kvinnan som står utanför campusområdet? För folkbibliotekarien är svaret givetvis självklart.

Slutligen har vi det här med marknadsföring. Medan vi frenetiskt följer omvärldsbevakningen lurar andra yrkesgrupper i vassen. Olle Persson inledde sitt anförande med maximen ”så länge som biblioteken gör det som behövs bättre och billigare än andra så kommer de att finnas kvar”. Jag skulle vilja lägga till den alternativa maximen ”så länge bibliotekarien lyckas tala om att han/hon kan göra det som behövs bättre och billigare än

andra så kommer bibliotekarien att finnas kvar”. Informationsmängderna och aktörerna på marknaden mångfaldigas ständigt. Min tro efter panelsamtalet i Umeå är därför att bibliotekarierna, om de vill finnas kvar, kommer att utveckla allt tydligare schizofrena drag, om de inte förgrenar sig på yrkesträdet och utvecklar särskiljande kompetenser som de kan marknadsföra för sina respektive användargrupper.

Fyra paneldeltagare från olika verkligheter fick det omöjliga men fascinerande uppdraget att spå i framtiden. Diskussionstrådarna nystades skickligt samman av moderatorn Jenny Poncin. Om nystanets tråd verkligen leder till framtiden återstår att se, men kanske är det så att vi inte bara ska söka efter en tråd, utan efter flera.

ANDERS LENNVER

Regionförening Västerbotten
Umeå universitetsbibliotek

Länkar:

<http://biblioteksforeningen.se/>
<mms://streaming.umu.se:7080/2002/cut/UB/liveub.videowmv>

Spelets baksida

ALLT FLER SVENSKAR spenderar allt mer tid framför datorn och blir beroende av spel och Internet. Enligt en studie som gjorts vid Umeå universitet är 20 000 svenskar Internet-beroende och ett okänt antal har fastnat i spelberoende framför datorn.

Förra året spenderade svenskarna nästan en miljard kronor enbart på dataspel. Men även på nätet ökar spelandet framför allt via pokerspel. Statens folkhälsoinstitut och Linköpings universitet samarbetar nu kring ett självhjälpsprogram för spelberoende där hittills 200 personer har deltagit. Enligt Carolina Nordlinder, utredare vid Folkhälsoinstitutet, är det komplicerat att komma åt spelandets baksidor idag eftersom de flesta människor associerar dataspel med barn eller unga människor, en bild som inte stämmer.

– Det är väldigt många vuxna som spelar, framförallt män. Pengar är ofta inblandade i dataspelen – ofta i form av vadslagning.

I ett samarbete mellan Linköpings universitet, Spelinstitutet och Statens folkhälsoinstitut har ett Internet-baserat självhjälpsprogram utvecklats. Grunden är en självhjälpsmanual, som bygger på kognitiv beteendeterapi där man lär sig att känna igen situationer som man ska undvika. Inspiration har man hämtat från en manual som utvecklats i Kanada och som man har anpassat till svenska förhållanden. Deltagarna har hittats via stödlinjen för spelberoende, via webben och genom viss annonsering. Deltagarna får ett personligt e-postkonto och tillgång till ett forum. Efter att ha klarat av vissa steg kontaktas deltagaren och har ett längre telefonsamtal med en terapeut. Redan nu står det klart att de preliminära resultaten efter en halvårsbehandling är mycket positiva. Förbättring av spelproblemen och livssituationen har fortsatt efter behandlingen.

ÅE

Länk: www.slutaspele.nu

Kulturpolitik i skarpt läge

Upphovsrätt eller fildelning? Frågan är oerhört viktig eftersom det handlar om att nå de kulturpolitiska målen – att göra kulturen tillgänglig för alla. Eller är det inte så?

Fildelning – hot eller möjlighet?

VID ETT lunchseminarium på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i slutet av november diskuterades frågan om upphovsrätt och fildelning är en resurs för kulturpolitiken. Hur ska kulturpolitiken ladda om för att utnyttja informationsteknikens och nätkulturens fulla potential? Hur kombinerar man bred spridning och delning av kultur med rättvisa villkor för de konstnärer, artister, kompositörer som skapat dem? Företrädare för verksamheter med olika intressen i frågan samlades för att försöka svara på dessa frågor. Kenneth Olausson, vd Innovation Impact, Rasmus Fleischer, debattör Piratbyrån och Roland Sandberg STIM, satt i panelen. Det skulle också Karlskronas kulturchef Ivar Wenster ha gjort men han tvingades lämna återbud p g a sjukdom.

Seminarier inleddes med några historiska återblickar. Kulturpolitiken skapades för att nå målen med att göra kulturen tillgänglig för oss alla oavsett var i landet vi bor och att stödja kulturella processer. Biblioteken, studieförbunden, musikskolorna, kulturskolan och teaterscenerna utgör arenor för skapande, lärande och deltagande kulturverksamhet. Samtidigt ser vi att Internet och IT ger andra möjliga lösningar. I dag är det fullt möjligt att utan större insatser från det offentliga och till en låg kostnad skapa ett dynamiskt kulturliv bland befolkningen. Men då riskerar den kulturpolitiska ambitionen att resultera i en kriminell handling.

Håkan Sandh från Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, SMOK, som är en ideell förening och intresseorganisation för kommunal verksamhet, inledde seminariet. Han presenterade ett förslag till en pedagogisk portal, som SMOK bygger upp tillsammans med kunskaps- och konsultföretaget Innovation Impact, för landets musikskolor där material (som noter, låtar, texter etc) lagligt kan göras tillgängligt. Syftet är att skapa en digital mötesplats där lärare och elever kan dela med sig av sina erfarenheter, byta noter, prata, undervisa, undervisas, musicera etc. Tanken är att man också ska kunna prenumerera

på visst material. Företag, upphovsrättsinnehavare, föräldrar, forskare och andra intressenter ska stå bakom portalen. Men förslaget utmanar de nationella och internationella systemen för upphovsrättsskydd – som de ser ut idag.

Håkan Sandh målade upp tre scenarier med eleven Ludvig Levin, magister Sträng (naturligtvis gitarrlärare) och rektor Barbro som huvudpersoner.

SCEN 1: Ludvig vill lära sig att spela en viss låt. Han laddar snabbt, enkelt och gratis ned låten via Pirate Bay och hämtar texten via nedladdningssajten Olgas. De andra kan lyssna på låten via mp3. Därefter kopierar magister Sträng texten och noterna åt de övriga i orkestern. Alla är nöjda – förutom textförfattaren, förläggaren etc.

SCEN 2: Ludvig vill lära sig att spela en viss låt. Som den samvetsgranne medborgare magister Sträng är beställer han skivan via Ginja för 208 kronor inklusive frakt. Kanske magistern borde beställa två för att ha en i reserv. Nåväl tre veckor senare kan skivorna hämtas på ICA. Texten ägs av ett belgiskt förlag. Magistern bör få svar om ett halvår. När allt är klart får rektor Barbro besked om att Ludvig slutat på gitarrlektionerna för att spela fotboll istället. Alla är nöjda – förutom Ludvig, hans föräldrar och andra skattebetalare.

SCEN 3: Ludvig vill lära sig att spela en viss låt. Han använder sig givetvis av SMOK:s portal – en mötesplats där allt material finns. Alla rättigheter är avklarade och avtal skrivna med de berörda parterna. Ludvig kan enkelt och snabbt ta del av kunskapen för att skapa och musicera med sina vänner i orkestern. Alla är nöjda.

VISST SKRATTADES DET åt ”win-win-situationen” i det sistnämnda alternativet. Men faktum är att Kulturskolan i dag har 300 000 elever och kommer skolorna med i projektet kan man vara uppe i en miljon elever. Det går även att samarbeta över nationsgränserna så det är många som kan dela på vinsterna. Men

hur ska man då kunna nå samsyn? I dagens verklighet är det ju långt ifrån självklart att de stora mediebolagen hoppar på legala alternativ. Inom biblioteksvärlden har det ju varit svårigheter med att locka några av jättarna till Musikwebb. Behövs en ny upphovsrättslag? Eller åtminstone preliminära online-licenser? Enbart en ny bredbandsavgift löser inte dessa gigantiska problem.

Deltagarna i panelen var eniga om att det krävs en lösning för alla och då är det inte enbart en lösning som hägrar. Det krävs också en balans för att både större kommersiella giganter och mindre bolag ska bli nöjda. EU-kommissionen jobbar intensivt för att komma tillrätta med problemet men det tar tid att få både konsumenter och producenter nöjda. Ett plus är att de flesta politiker och näringslivstoppar börjat inse det ekonomiska värdet av kultur. I år kom en EU-rapport som visar att kultursektorn med sina 5,8 miljoner anställda stod för 2,6 % av EU:s BNP förra året. STIM:s representant Roland Sandberg påpekade samtidigt att omvärldsanalyser visar på en värderingsförskjutning i samhället som innebär att medborgarna kräver mer för sitt egenintresse – och det gratis. Kenneth Olausson, vd Innovation Impact, menade att det snarare rör sig om ett allt större musikintresse och att det inte handlar om att enskilda skor sig ekonomiskt. Piratbyråns Rasmus Fleischer påpekade att statistik visar att fildelarna samtidigt är de flitigaste konsumenterna vad gäller konsertbesök, biobesök och dessutom köper de ofta de senaste tekniska prylarna som datorer, mp-spelare, USB-minnen, webbkameror etc. De flesta åhörare och paneldeltagare var eniga om att det krävs en stor politisk kraft för att hitta en lösning. Fortfarande råder en läsnings för att få till stånd en verklig dialog där berörda parter verkligen kan mötas kring frågan om fildelning och upphovsrätt. Ordet *paradigm-skifte* satte punkt för ett intressant lunchseminarium.

ÅSA EKTSRÖM

Det blir inte alltid som man har tänkt...

För ett år sedan skrev vi om Tommy Jansson som tog friår från sitt arbete som bibliotekarie på Migrationsverket. Bibliotekarien Gabriela Tobón blev hans vikarie. Hur gick det? Hur blev det? Både Tommy Jansson och hans vikarie tycker att friåret har berikat deras liv. Samtidigt är framtiden för båda oviss. Nästa år slopas friårsreformen och Migrationsverket vara eller icke vara har utretts.

FOTO: MARIA QVAREL

Gabriela Tobón lämnar över till Tommy Jansson.

FÖR ATT DET ska bli en bra överlämning arbetar Tommy Jansson och Gabriela Tobón tillsammans några dagar på biblioteket.

– Det var ett tråkigt läge för biblioteket när jag gick på mitt friår. Nu är det ännu sämre, konstaterar Tommy Jansson.

Under året har det föreslagits att Migrationsverkets bibliotek ska läggas ned. Men efter facketts protester drogs förslaget tillbaka. Nu ska bibliotekets vara eller icke vara utredas.

– Det har varit oklart och bekymmersamt med pengar under hela året. Nu finns det ingen budget för biblioteket, berättar Gabriela Tobón.

För Gabriela som trivts väldigt bra, känns det vemodigt att återigen bli arbetslös.

– Arbetet har varit spännande och jag har lärt mig väldigt mycket under det här året, bland annat har jag fått friska upp mina kunskaper i juridik. Jag kommer också att sakna alla trevliga medarbetare som jag dagligen har träffat.

Hon berättar att hon sökt några biblioteksjobb men att det inte blivit något napp. Det är så otroligt många sökande.

Tommy Jansson tycker att det känns rätt naturligt att vara tillbaka igen på sitt jobb. Han har svårt att förstå att han varit borta ett helt år.

– Det känns mer som jag varit borta en sommarsemester. Men jag har också hela tiden haft regelbunden kontakt med min arbetsplats.

Han tycker att det har varit skönt att vara ledig ett helt år utan att känna någon press att han ska prestera något.

– Men visst har jag känt mig som en kuf ibland när jag gått på stan bland alla barnvagnar. Och när jag suttit och tittat på en film klockan tio på förmiddagen har jag haft lite dåligt samvete för att jag inte gjort något vettigare.

Men det här året har gjort att han kommit mera i fas med sig själv. Han känner sig betydligt piggare nu än när han gick på sin friårsledighet.

En stor del av sin lediga tid har Tommy Jansson ägnat åt sin sexåriga dotter Sonja precis som han hade tänkt innan. Hon har haft kortare dagar på dagis och också varit ledig en dag i veckan. Han har också fått mer tid över till att jobba med bluestidningen Jeffersons hemsida och skriva jazz- och bluesrecensioner i en lokaltidning.

– Jag och min fru har också fått vara mer nära varandra det här året eftersom hon blev av med sitt jobb.

Den där totala egna friheten som Tommy Jansson hade tänkt att han skulle ha blev inte riktigt så som han hade föreställt sig. Dagarna styrdes mycket av de tider han lämnade

och hämtade Sonja på dagis. Men han har kommit iväg på några resor till Tyskland, Finland och Stockholm.

– Det är skönt att bara kunna åka iväg mitt i veckan utan att behöva tänka på hur många semesterdagar man har kvar.

Han hade också en dröm om att starta ett eget bokförlag under friåret. Genren skulle vara nyutgåvor av amerikansk kriminallitteratur från 1940–50 talet.

– Jag insåg att det var väldigt dyrt och osäkert. Och jag var inte beredd att ta ett banklån under friåret. Jag tröttnade också lite på de här hårdkokta deckarna där man vet att det går åt helvete på slutet.

Tommy Jansson har inte helt släppt tanken på att ge ut böcker men han räknar inte med att kunna försörja sig på det. Snarare funderar han på att hålla det i liten skala vid sidan av där en bokutgivning finansierar nästa.

– Jag skulle vilja ge ut litteratur som skildrar den tidens amerikanska samhällsklimat ur olika aspekter. Men jag tror inte att det ger någon större vinst att ge ut smal litteratur. Däremot vill jag ha det som ett sidoprojekt där man kan få utlopp för sin kreativitet.

Han berättar att han har hittat en bok inom genren lesbisk pulpfiction från 1950-talet som han skulle kunna tänka sig att ge ut.

– Det är en söt kärlekshistoria, så långt man kan komma från den hårdkokta deckargenren, säger Tommy Jansson och skrattar.

Den knappa ekonomin är också den enda nackdelen med friåret som han kan komma på. Under friåret fick han ut mellan 8 500–9 000 kronor i månaden efter skatt.

– Visst tog pengarna slut förut också. Men nu tog de slut ännu fortare. Jag har dragit ned på inköp av kläder och nöjen. Jag har inte heller köpt några nya böcker, i stället har jag varit en flitig besökare på Norrköpings bibliotek.

För Gabriela Tobón, som nu börjar stämpla igen, väntar en sämre personlig ekonomi. Hon kom till Sverige från Colombia 1980 på grund av politiska skäl. Två år senare började

Effektiv datafångst för alla områden...

Nya **RFID baserade produkter!**

Paragon™ Smart Kiosk

Komplett självservice lösning med betalning

intellident

smart
media

RFID själv service Stationer, hög och sänkbara Stationer, returboxar, mobila läsare för hyllor, sorteringsrobot, larmbågar.

RFID etiketter för böcker, DVD, CD, lånekort

Kontakta oss för mer information eller gå in på vår hemsida
www.phf.se

Telefon 0171-469420
www.phf.se
info@phf.se

Framtiden är oviss för Tommy Jansson och Gabriela Tobón. Gabriela blir arbetslös och Tommy vet inte om biblioteket får vara kvar.

hon på bibliotekshögskolan. Men Gabriela Tobón har haft svårt att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Under årens lopp har hon haft en rad vikariat och projektanställningar. Men Gabriela Tobón föredrar att vara optimist. Hon berättar att hon definitivt inte kommer att vara sysslöslös nu när hon blir arbetslös.

– Närmast ska jag hjälpa min man med ritningen till ett hus och sedan har jag några skåp som behöver renoveras. Jag har också börjat en kurs i bokbinderi.

Men hon skulle definitivt föredra att ha ett jobb att gå till.

– Förutom gemenskapen med andra är det otroligt viktigt med de fasta rutiner som ett jobb ger.

MARITA ANDERSSON

LITEN FAKTARUTA OM FRIÅR

Från 1 januari 2005 gällde friåret i alla landets kommuner. Det fanns 14 000 friårplatser att söka fördelade mellan kommunerna. Hittills i år är 12 300 personer friårslediga.

Friåret gällde för både för privat- och offentlighetsanställda. Men man måste ha varit anställd minst två år för att kunna ta friår. Arbetsgivaren hade också möjlighet att säga nej.

Den som ville utnyttja friåret kunde ta mellan tre och tolv månader ledigt. Ersättningen utgick med 85 procent av A-kassan. Det innebar lägst 320 kronor och högst 621 kronor per dag. För den som fick ett friårsvikariat i tolv månader gällde las regler om förtursrätt till anställning. Cirka hälften av dem som har haft friårsvikariat har fått någon form av anställning.

Möjligheten till friår avskaffas 2007.

På nytt jobb:

Anders Olsson – ny bibliotekschef i Sollentuna

Han har fått längre resväg till jobbet. Ett par timmar om dagen tillbringar Anders Olsson till och från familjen hemma i Nacka och jobbet som bibliotekschef i Sollentuna.

HAN KOMMER FRÅN ett jobb som bibliotekschef i Nacka forum där man satsat mycket på lärmiljöer. Dessförinnan har han arbetat på Bibliotekstjänst i fem år och som bibliotekarie i Visby. Sedan några månader tillbaka är Anders Olsson nu chef för Biblioteken i Sollentuna med 32 anställda.

– Här i Sollentuna har vi en gedigen och välfungerande biblioteksverksamhet med ett huvudbibliotek och två filialer. Jag tror vi har en så pass tillåtande atmosfär att vi vågar anta och testa nya oprövade utmaningar. Det gäller att kombinera det dynamiska i att ständigt söka utan att tappa det grundläggande syftet med verksamheten, säger Anders Olsson.

I Nacka har man satsat mycket på profilering av de olika kommunbiblioteken. I Sollentuna kommer man att satsa ordentligt på webben.

– Jag tror på möjligheterna som finns där, både för besökarna och för det virtuella biblioteket. I framtiden kommer allt fler att låna både film och böcker därifrån även om biblioteket kommer att finnas kvar som fysisk plats.

Anders Olsson ser en stor utvecklingspotential för biblioteket som mötesplats.

– Idag finns ett allt större behov av att få en spegling av den värld vi lever i, att få reflektera över det som sker och väcka opinion mot det som händer. Bibliotekets stora styrka är objektiviteten och att det är en öppen arena.

I Sollentuna hoppas han på satsningar som ska ge ett framtidsbibliotek som han liknar vid ett demokratitorg. Ett öppet hus för alla där man kan lyssna på intressanta föreläsningar, mötas över en kopp kaffe eller uppleva spännande konst på galleriet. Anders Olsson är öppen för det mesta och tror att det finns samordningsvinster att göra t.ex. med Vuxenutbildningen Kunskapsparken

som sitter i samma hus som biblioteket.

– Ekonomiskt är det en aning tråkigare eftersom vi har ett litet sparbeting på grund av budgetförändringar. Samtidigt sätts kreativiteten på prov, det gäller att hitta möjligheterna.

Han ser även positivt på sponsring så länge man har kontroll och styr det hela.

Vad är då den nya bibliotekschefens bästa och sämsta sidor?

– Jag är en usel administratör. Men jag är en iderik person som kan formulera mina tankar och argumentera för dem.

Vad gör du om tio år?

– Ingen aning. Men förmodligen arbetar jag fortfarande med något där jag kan använda mitt samhällsengagemang rent praktiskt.

ÅSA EKSTRÖM

Nöjda DIK-medlemmar

ENTREPRENÖRSKAP OCH ökad rörlighet på arbetsmarknaden ger utdelning i form av bättre trivsel och högre löner. Det visar en stor enkät som fackförbundet DIK har gjort bland 9000 medlemmar.

Hälften av alla som svarat på enkäten arbetar på arkiv, bibliotek och museer.

78 % av dem som svarat uppger att de trivs med sitt arbete och sina stimulerande arbetsuppgifter. Medlemmarna upplever även att de har möjlighet att påverka sitt arbete. Men ålder spelar in eftersom det är de äldre som trivs bäst. De som är födda på 1970- och 80-talen upplever att den utbildning man har skaffat sig inte är till någon nytta. Skälet är att de inte kommit in på arbetsmarknaden ordentligt och tvingas ta arbete utanför sitt kompetensområde. Sämst trivs de som är anställda i privat sektor, de som driver eget företag trivs bäst. De medlemmar som haft många arbetsgivare uppfattar sina löner som mer rimliga än de som enbart haft en arbetsgivare. Ökad rörlighet på arbetsmarknaden ger utdelning i lönekuvertet. När det gäller lönen anser två av tre medlemmar att de har för låg lön i förhållande till sina arbetsuppgifter. De anställda inom det offentliga är mindre nöjda med lönen än de privatanställda. ÅE

Rättegång om katalogkopiering

RÄTTEGÅNGEN i Stockholms Tingsrätt mellan Immigrantinstitutet och Styrelsen för psykologiskt försvar, SPF, är avslutad. Enligt Immigrantinstitutet som är en ideell förening har myndigheten låtit publicera en kopia av institutets katalog över invandrar- och minoritetsmedia 2005 som föreningen gett ut sedan 1976 och ständigt uppdaterar. Forskaren vid myndigheten erkänner kopieringen men anser att copyright inte var något att ta hänsyn till, enligt Miguel Benito vid Immigrantinstitutet. Den forskare vid Örebro Universitet som utpekats för att ha kopierat katalogen låter via mejl meddela att hon och SPF har uppfattningen att det inte har skett något intrång. För övrigt avböjer hon i avvaktan på domen att ge ytterligare kommentarer.

Immigrantinstitutet kräver 150 000 kronor i ersättning och att restupplagan makuleras. Dom föll den 14 december. Se BBL på webben. ÅE

TACK

...för ett bra samarbete under 2006.

Nu blickar vi framåt och tar klivet in i ett spännande 2007.

På sidan intill ser Ni några av våra nyårslöften.

God Jul och ett Gott Nytt 2007.

Ett hus, alla media

Premiär för våra nya färgstarka Mp3-ljudböcker!

Ljudböcker, faktabrogram, utbildning språkkurser mm levereras inlästa, och låsta i spelaren. Prova Mp3-ljudbok utan kostnad.

Biblioteksfilmen från FörlagEtt

Årets stora nyhet som ger förbättrade villkor för hela DVD-området. Se vår hemsida www.forlagett.se.

Inte vilken Jukebox som helst...

Lansering av vår Jukebox för nedladdning av film, ljudböcker, musik, språkkurser mm. Som Premiärbibliotek får Ni förtur som Pilotbibliotek, med subventionerad ettårslicens.

Vår nya mediainredning!

I tornet får alla mediasorter plats. Rymmer cirka 500 DVD-filmer. Vid köp av mediatorn följer 10 kvalitetsfilmer med som bonus.

Våra ljudböcker har ett dubbelt liv

Vi lämnar garanti att våra ljudböcker lever dubbelt så länge.

Bibliotekets egen löpsedel!

Tala till besökarna via elektronisk löpsedel. Gratis "portal" under 2007 där Ni enkelt skapar egna texter/bilder.

Vi bygger spelmiljöer på landets bibliotek

Exklusivt avtal med "spelbolag" öppnar för erbjudande till Premiärbibliotek. Vi levererar spel med stor bredd, och skapar spelmiljö i biblioteket.

Bilden från Dieselverkstaden, Nacka, Stockholm

”Bibliotekarie, var stolt och kräv en bättre utbildning!”

Lars Iselid, Umeå universitet, kommenterar en konferens som Svensk Biblioteksförning anordnade i Umeå i slutet av oktober.

MED ANLEDNING AV det viktiga och högst aktuella panelsamtalet som Svensk Biblioteksförning initierade under titeln ”Vem ska jobba på framtidens bibliotek?” i Umeå 21 november 2006 skulle jag vilja framföra några synpunkter.

Robert Knutsson, chef på Skellefteå stadsbibliotek, betonade från åhörarhåll under debattens gång att panelsamtalet faktiskt inte främst handlade om bibliotekariens roll utan om vem som i framtiden ska jobba på bibliotekariens arbetsplats: biblioteket. Inger Edebro Sikström, chef för Umeå stadsbibliotek, som satt i panelen förespråkade nämligen i sitt anförande andra yrkesgruppers intåg på biblioteken.

Här vill jag tydligt fastslå att mitt inlägg i debatten, från åhörarhåll, inte betydde att jag inte accepterade någon annan yrkeskategori på biblioteken än bibliotekarier. De finns ju redan: datatekniker, programmarare, biblioteksassistenter, civilingenjörer m.fl. Vad jag syftade på var att bibliotekarieutbildningens brister inte ska täckas upp av andra yrkeskategorier. Om dagens bibliotekarier saknar pedagogisk förmåga ska det inte täckas upp av lärare som undervisar i informationssökning. Om bibliotekarier saknar basala kunskaper i att byta tangentbord eller starta om en dator som hängt sig så betyder det inte att man måste anställa ännu en datatekniker. Om en bibliotekarie inte har basala färdigheter i webbpublicering betyder det inte att vi behöver anställa en programmarare till. Om bibliotekarier inte har social kompetens att klara av bemötandet i disken betyder det inte att vi måste anställa psykologer som förklarar länreglerna för våra besökare. Med detta menar jag inte att utbildningen måste innehålla 60 poäng pedagogik, 60 poäng informatik, 60 poäng psykologi, 60 poäng datavetenskap och gud vet vad som kan vara nyttigt för den perfekta bibliotekarien.

Jag anser däremot att dagens bibliotekarieutbildning (och i detta fall vågar jag bara uttala mig om utbildningen i Umeå som jag kan mest eftersom jag undervisar där och eftersom jag känner många som gått den ut-

bildningen) inte utbildar i tillräcklig utsträckning efter marknadens behov. Om jag får tala i egen sak för mitt eget bibliotek så behöver vi IT-kunniga, pedagogiska bibliotekarier med social kompetens som är villiga att tro att det de gör kan förändra kanske inte världen men både en och två människors liv och som dessutom kan framföra detta utanför bibliotekets väggar.

Jag häpnar när min läntagare (eller ska vi säga kund?) professor X frågar om jag är dataingenjör för att han tycker jag är så haj på citeringsdatabaser. Med emfas och Persbrandt-pondus i rösten svarar jag: Jag är BIBLIOTEKARIE! Underförstått: färdigheten att söka i databaser hör till bibliotekarieprofessionen, men tyvärr har vi i övergången mellan kortkatalogen och den digitala världen släppt kontrollen över gränssnittet och informationsorganiseringen till dataingenjörerna. De bygger, vi söker. Sen står vi och svär inombords när vi undervisar våra användare och ser de digitala resursernas brister när vi egentligen har oss själva att skylla för slapphäntheten.

Om vi bibliotekarier inte hade visat denna slapphänthet tror jag att dessa citeringsdatabaser kunnat vara så lättanvända att min professor nog kunnat söka i större utsträckning på egen hand. En så självklar sak som vikten av auktoritetsposter verkar inte dessa dataingenjörer eller Eugene Garfield* ha greppat trots att de haft åtminstone ett par decennier på sig att fundera.

En paradox är när landets främsta initiativtagare för bibliotek 2.0, Stockholms stadsbibliotek, drivs av en civilingenjör. Inget ont om honom, men bibliotek 2.0 (eller web 2.0 för den delen) handlar inte i första hand om teknik utan om informationshantering och gränssnitt. Detta hör till bibliotekariens profession. Vi vet hur användarna söker och vi om någon yrkeskategori vet hur gränssnittet bör utformas för optimal sökupplevelse. Eller menar belackarna att bibliotekariens profession gällande informationsorganisering stannar vid kortkatalogerna och MARC-posterna?

Okej, behöver ett bibliotek en pedagogisk

utvecklare kan en lärare vara bäste man eller kvinna för platsen. Okej, behöver biblioteken någon som kan programmera AJAX för att göra bibliotekswebbplatsen mer interaktiv så behövs förmodligen en programmerare. Okej, ska biblioteket höja kvalitén på kundbemötande kan det behövas en psykolog som konsult.

Nej, mitt syfte är inte att vara revirmärke till mitt yrkes vägnar, mitt syfte är att fastslå vad bibliotekarieprofessionen behöver innefatta.

Inger Edebro Sikström berättade att när hon jobbade som skolbibliotekarie reagerade hon på påståendet att biblioteket var skolans hjärta. Hon menade att undervisningen trots allt är hjärtat i en skola. Jag tycker det speglar en förlegad syn på utbildning. Om vi förespråkar problembaserat lärande, dvs att eleverna själva aktivt ska söka information istället för att bara få sammanhang förklarade av en lärare måste väl biblioteket vara lika viktigt?! En bättre liknelse enligt min mening är att om undervisningen är högra hjärtkamern så är biblioteket den vänstra.

Bibliotekarie, var stolt och kräv en bättre utbildning! Marknaden behöver inte främst rapportskrivande analytiker utan läsfrämjande folkbildare och pedagogiska IT-nördar, båda med galna visioner och social kompetens men framför allt med ambition att ta kontroll över gränssnittet för användarnas bästa.

Tack Lina Forsebrant, bibliotekschef i Vilhelmina, i panelen som myntade begreppet Glesbygd 2.0 och tack du student som förklarade att biblioteket även måste nå de fattiga, inte bara de som redan har pengarna, makten, kunskapen. Det vore något för denne student att framföra vid nästa anställningsintervju! Vart tog den ohippa progressiva 70-talsbibliotekarien vägen? Jo, här har ni henne på utbildningen vid Umeå universitet, tjofojt! Om det är bibliotekarieutbildningen som format henne låter jag däremot vara osagt.

LARS ISELID, bibliotekarie
vid Medicinska biblioteket, Umeå universitet.

*Eugene Garfield, känd amerikansk forskare som myntade begreppet bibliometri, dvs. att mäta forskning efter antalet citeringar en vetenskaplig artikel fått av andra författare av vetenskapliga artiklar. Det var också han som på 60-talet uppfann den första betydande citeringsdatabasen Science Citation Index.

Bokklottret som blev en ny bok

Ett boklån på biblioteket blev en utställning – om en helt ny bok. Nu är den till salu men det är oklart vem som är författare till boken...

Längs en vitmålad vägg på en vitmålad hylla står ett antal böcker med vita bokomslag. Vid första ögonkastet blir man nästan bländad av allt det vita. – Med alla kommentarer så blir läsningen inte privat utan på något vis en delad erfarenhet, säger Kajsa Dahlberg.

PÅ GALLERI INDEX i Stockholm visas nu Kajsa Dahlbergs utställning ”Ett eget rum/Tusen bibliotek”. Det är ett bokprojekt som föder många tankar. Längs en vitmålad vägg på en vitmålad hylla står ett antal böcker med vita bokomslag. Vid första ögonkastet blir man nästan bländad av allt det vita. Först syns böckerna nästan inte. Jag bläddrar i en av böckerna på hyllan, Virginia Woolfs *Ett eget rum*. Boken är full av ”klotter” – understrykningar, kommentarer, frågor och utrop. Nyfikenheten tar snabbt vid eftersom man genast börjar undra över vem som skrev just den meningen eller varför just den första meningen på första sidan i boken är understruken...

– Med alla kommentarer så blir läsningen inte privat utan på något vis en delad erfarenhet, säger Kajsa Dahlberg.

Hon läste Woolfs klassiker under sin studietid på konsthögskolan i Malmö, för att få inspiration till att skapa en konstnärsidentitet. När hon för några år sedan ville ge Virginia Woolfs klassiker till en vän visade det sig att den var svår att hitta. Först på biblioteket fann hon boken och lånade den och kopierade därefter sida för sida för att glädja sin vän. Då upptäckte hon anteckningarna, klottrarna, som andra gjort i marginalen och det fick ny-

fikenheten att ta överhanden. Hon beslöt sig för att fjärrlåna etthundra exemplar av Woolfs klassiker från olika bibliotek i landet.

– Jag gick väldigt systematiskt till väga och det har väl tagit ungefär ett och ett halvt år att sammanställa anteckningarna och kopiera dem vid ett ljusbord. Jag har också haft tur eftersom det varit exakt samma text på sidan 32 oavsett utgåva, säger Kajsa Dahlberg.

Under arbetet med att låna böcker fick hon även kontakt med en bibliotekarie som berättade att han lagt ut påhittade titlar i bibliotekets datasystem. Det har resulterat i ytterligare en del, ytterligare ett rum, av utställningen.

– Genom en affisch visar jag rent visuellt den lilla platsen som titeln utgör i datasystemet – ett sätt att visa en individs försök att förhålla sig till ett större system, patriarkatet eller biblioteket.

Kajsa Dahlberg menar att utställningen rör tankar om hur den enskilda individen aktivt kan ta över det offentliga utrymmet. Att klottra i Virginia Woolfs klassiker *Ett eget rum* kräver väl även en del mod.

Hur ställer du dig själv till om någon klottrar i ”din” bok?

– Jag är positiv till det. Jag tror också att det kan vara berikande med anteckningarna ibland. Inom litteraturen har ju även författare refererat till sådana anteckningar, t ex i Simone de Beauvoirs böcker.

Kajsa Dahlbergs sammanställning av låntagarnas anteckningar finns i ett exemplar på KB. Biblioteken förekommer flitigt i hennes konstskapande och när vi kommer in på eventuella reaktioner konstaterar hon snabbt att det inte har varit några negativa reaktioner ännu. Då har hon ändå piratkopierat boken och velat visa det tydligt, t ex genom de vita bokomslagen som tydligt påminner om de vita piratkopierade skivomslagen.

– Jag är intresserad av diskussionen om upphovsrätt. Jag vet inte ens om jag hade fått rätt att trycka boken om jag hade försökt, säger hon.

Vilket kanske hade inneburit att världen gått miste om en bra bok och en bra konstutställning.

ÅSA EKSTRÖM

Utställningen *Ett eget rum/Tusen bibliotek* pågår t o m den 18 februari på Galleri Index, Kungsbrostrand 63 i Stockholm. Möt Kajsa Dahlberg på galleriet den 24 januari 2007 kl. 18.00 för ett samtal kring utställningen.

DANMARK

DANSKA SPRÅKET OCH BARNENS ORDFÖRRÅD

En av barnbibliotekens viktigaste uppgifter är att stimulera och förbättra barnens språk och läsförmåga samt att erbjuda upplevelser och kunskaper, framhåller kulturminister Brian Mikkelsen. De senaste sju, åtta åren har antalet biblioteksbesök halverats bland de barn som är de flitigaste biblioteksbesökarna. Den utvecklingen vill kulturministern nu vända. Han har därför tillsatt en brett sammansatt kommitté som består av representanter från Biblioteksstyrelsen, Bibliotekslederforeningen, Danmarks Biblioteksforening och Bibliotekarforbundet. Kommittén ska under 2007 utarbeta en rapport med kon-

kreta förslag på hur barnbiblioteken och bibliotekstjänster för barn kan göras mer attraktiva. Dessutom planeras tre workshops. Kommitténs arbete ska kunna följas och kommenteras på Biblioteksstyrelsens hemsida www.bs.dk.

Barnens ordförråd bekymrar även familje- och konsumentminister Lars Barfoed (kons.). Han vill införa ett obligatoriskt test som prövar treåringarnas språkkunskaper. Barnens föräldrar ska dock kunna säga nej. Det är viktigt att alla barn får möjlighet att utveckla sin språkliga kompetens. En individuell och tidig insats som utgår från varje barns förutsättningar och behov är både till barnens och till samhällets bästa, menar han. Venstre, Socialdemokratiet och Dansk Folkeparti har stöttat idén. Initiativet ska arbetas in i "loven om daginstitutioner", och redan i mars 2007 ska den pedagogiska metoden vara klar. Den utarbetas av experter. Själva undersökningen ska göras av en pedagog som barnet känner. Barn med särskilda språkliga behov ska på så sätt upptäckas och få särskilt stöd. Råd om hur personalen kan vägleda barnen och deras föräldrar utarbetas också.

(Bibliotekspressen 2006:18, Børn & Bøger 2006:7)

NORGE

NYNORSK NÄTKATT

Biblioteken är inte ensamma om att sprida barnlitteratur. Nynorsk kultursentrum har öppnat Internetplatsen www.tunkatten.no. Den läslada tunkatten ska ge nynorsk litteratur, språk och kultur till barn. Här finns också korsord och diktverkstad – allt för att främja nynorskan. Projektet har fått 100 000 kronor av ABM-utvikling.

Även vuxna ska snart få tillgång till omkring 50 nynorska författare på nätet tack vare stöd från Norsk kulturråd till rättighetsköp. Norrmän som talar nynorska uppges vara ungefär 600 000 invånare. De senaste sextio åren har andelen minskat från 40 till 15% av befolkningen men nynorskan anses

ändå ha en trygg position. Förutom tunkatten driver Nynorsk kultursentrum Ivar Aasen-museet, Ivar Aasen-tunet (www.aasentunet.no) och Dei Nynorske Festspela m m.

(ABM 2006:2)

STORBRITANNIEN

EN HELT VANLIG DAG

Hur ser en vanlig dag ut för britten? Just de triviala, tråkiga detaljerna kan vara extra intressanta för forskare och historiker i framtiden. En mass-blogg "One Day In History" ska ge svaret.

Allmänheten uppmanades att beskriva sin vardag den 17 oktober 2006. Redan den 20 oktober hade man fått svar från 41 250 invånare bosatta över hela landet, inklusive elever vid alla landets 29 000 skolor. De som inte hade egna datorer kunde blogga från ett bibliotek. Även om bloggarna inte fick överskrida 650 ord blev det ett omfattande material. Bloggprojektet organiseras av Britain's History Matters Campaign och stöts av bl a av National Trust och University of Sussex. Resultatet arkiveras för framtida forskning i British Librarys Web Archive.

Idén är ju gammal även om tekniken har förändrats. Under 1930-talet påbörjades "Mass-Observation Archive" vid University of Sussex bibliotek.

(www.bl.uk)

UPPHOVSRÄTT ELLER EJ

Ett skådespel skrivet på medeltida korniska har orsakat en tvist mellan National Library of Wales och Cornish Language Board angående upphovsrätten. Under det att biblioteket som äger manuskriptet fortfarande arbetar på en översättning har Cornish Language Board gett ut sin egen version. Man uppger att den "säljer bra" bland de 3 000 invånare som kan korniska. "How can they have copyright over something that was written hundreds of years before the laws were drawn up?" menar en av de inblandade. Caerwyn Williams, en nu avliden professor i

KVALITET DESIGN FUNKTION ERGONOMI

**WE CREATE
THE LIVING
LIBRARY**

Exlibris barnboktråg med exponeringsrygg

WWW.BIKETJANST.SE

BIKETJANST
LIBRARY INTERIORS

Tfn 0472-300 36 Fax 0472-344 59 E-post info@biketjanst.se

keltiska språk, testamenterade det unika 1500-talsmanuskriptet till biblioteket år 2000. Skådespelet handlar om munken Saint Ke, som enligt legenden levde på 400-talet och hjälpte mytens kung Artur i en familjetvist.

Det 40-sidiga manuskriptet är skrivet på vers och med scenanvisningar på latin. Det finns publicerat på bibliotekets webbplats (oförsiktigt nog!)

(<http://news.bbc.co.uk>)

DYRGRIP SÅLD

En tavla av författaren och konstnären Edward Lear som 1924 donerades av Lord Aberdare hängde obemärkt i Aberdare Library i södra Wales fram till 2003 när den plockades ner efter värdering. Den har nu sålts till National Museum of Wales i Cardiff för 300 000 pund. Ännu vet man inte hur pengarna ska användas men uppenbarligen går de inte till biblioteket. Kanske får man ändå en kopia av tavlan att hänga på den plats som nu gapar tom.

(<http://news.bbc.co.uk>)

BURMA (MYANMA)

NATIONALBIBLIOTEK PÅ AUKTION

Informationsministeriet har tillkännagivit att nationalbibliotekets två år gamla byggnad ska gå på auktion. Vad som händer med beståndet på 618 000 böcker och tidskrifter är inte känt.

Befolkningen kanske inte bryr sig om det eftersom nationalbiblioteket varit stängt för allmänheten sedan 1965.

(Democratic Voice of Burma via American Libraries 2006:9).

THAILAND

BARNBÖCKER FRÅN HELA VÄRLDEN

Bangkoks styresman Apirak Kosayodhin planerar att göra huvudstaden till ett centrum för utbildning. Dit hör att bygga ett internationellt barnbibliotek. Det ska innehålla ett brett urval av böcker från hela världen för barn under tolv år. Biblioteket beräknas kosta 300 miljoner baht (ca 55 miljoner kronor). I planen ingår även att nya folkbibliotek byggs.

(Bangkok Post via American Libraries 2006:9)

Här är *en* del av
naturens under.

Här är en annan!

Erbjudande till alla bibliotek!

Prenumerera på Nationalnyckeln
till lägsta pris (f-priset)

175:-/bok!

Beställ på www.nationalnyckeln.se

NATIONALNYCKELN TILL SVERIGES FLORA OCH FAUNA är ett unikt kunskapsprojekt – inget annat land har gjort något liknande. Alla svenska växter, svampar och djur inventerade, dokumenterade och samlade i ett bokverk!

Böckerna ges ut utan vinstintresse av ArtDatabanken vid SLU i Uppsala på uppdrag av Sveriges riksdag. Linnés arbete går vidare!

Margareta Törngren (red.)

KB, Kungl. biblioteket i Humlegården och i (cyber)världen

Kungl. biblioteket, 2006

Under hösten 2006 lämnar tre av Kungl. bibliotekets biblioteksråd sina tjänster: Gunilla Jonsson, Johan Mannerheim och Barbro Thomas. Kungl. biblioteket (KB) har i oktober hyllat dem i en gemensam festskrift kallad:

KB, Kungl. Biblioteket i Humlegården och i (cyber)världen. Rent fysiskt är det en diger lunta på över 550 sidor, men även i överförd bemärkelse är det en stor bok både till utförande och till innehåll. Det är en festskrift väl värd att läsa.

Det är ett välkänt problem med festskrifter att de ofta är lite disparata. Författarna skriver gärna om ett ämne som de för närvarande är sysselsatta med i andra sammanhang. Det ger ofta mycket läsglädje men anknytningen till ett tema blir ofta mindre.

Så är inte denna festskrift utplagd. Den är visserligen en hyllningsskrift till tre personer som betytt mycket för Kungl. bibliotekets moderna utveckling inom centrala områden. Men boken vill, som riksbibliotekarie Gunnar Sahlin skriver i sitt förord, även visa bredden i Kungl. bibliotekets uppdrag med tonvikten lagd på de senaste åren och den dagsaktuella situationen.

Förtjänsten till att boken på detta vis blir ett viktigt tidsdokument är naturligtvis författarnas – de är inte mindre än 32 stycken – men även en redaktionskommitté där förra biblioteksrådet Margareta Törngren med säker hand hållit i rodet. En särskild eloge bör både redaktören och formgivaren ges för den stora mängden av roliga och väl valda illustrationer.

Boken är redigerad i fem olika avsnitt. Att nämna alla goda bidrag låter sig inte göras av

utrymmesskäl. Det första avsnittet bär rubriken: *KB:s moderna historia – tre inblickar*. Här bör särskilt Tomas Lidmans (riksbibliotekarie 1995–2003) bidrag nämnas. Det var en tid av stora omställningar. Med rätta har författaren kallat sitt bidrag för *I stöpsleven 1995–97*. Om- och tillbyggnaden av det gamla huset i Humlegården med bl a mycket stora underjordiska magasin pågick. Först den 2 juni 1997 kunde kungaparet återinviga biblioteket. Parallellt med ombyggnaden pågick en av de många omorganisationer som skett av biblioteket under senare år. Samtidigt hade regeringen i utbildningsminister Carl Tham och statssekreterare Göran Löfdahl erhållit två personer med ett starkt intresse både för KB och för en statlig bibliotekspolitik. KB fick omfattande anslag för bl a drift av det nya LIBRIS och för nationell licensupphandling av elektroniska media. Ett konkret resultat i forskningspropositionen 1996 var att man efter omfattande diskussioner 1998 kunde komma närmare ett helintegrerat katalogsystem där KB:s nationella LIBRIS och BTJ:s BURK fick en för användarna gemensam sökingång: www.bibliotek.se.

De två följande avsnitten heter *KB och den humanistiska forskningen* och *Kulturarvet – några landvinningar*. Även här kan bara ett urval göras. Carina Burman (väldkänd författare och litteraturhistoriker som också sitter i KB:s styrelse) skriver elegant om två författare som hon är väl bevandrad i: Klara Johansson och Fredrika Bremer. Ylva Tjeder och Margareta Törngren ger i bilder en exposé av den sk Luckan, dvs *Svensk bibliografi 1700–1829*.

Bo Bennich-Björkman, professor emeritus i litteratursociologi vid Uppsala universitet, berättar om denna bibliografis stora betydelse för 1700-talsforskare inom humaniora.

Boken som föremål och svensk bokkonst av olika slag ägnas flera bidrag. I detta sammanhang tar även Magdalena Gram (konsthistoriker och tidigare verksam både vid Konstabiblioteket, KB och Nordiska museet) upp de sk ABM-frågorna, dvs samverkan mellan Arkiv, Bibliotek och Museer. Det är inte lätta frågor att handskas med. KB har varit en av flera viktiga aktörer i den svenska ABM-utvecklingen. Det kan här vara värt att notera att Magdalena Gram nyligen återan-

stälts vid KB, denna gång som biblioteksråd.

De sista avsnitten handlar om *Nationella och internationella perspektiv* och om *Framtidens bibliotek*. Sten Hedberg (tidigare bl a förste bibliotekarie och katalogiseringsexpert på Carolina Rediviva) ger i uppsatsen *Från CK till BUS* en initierad skildring av KB:s roll för katalogutvecklingen från 1950-talet till våra dagar. Mycket av det var insatser av stor nationell betydelse jämförbara med KB:s skapande av Accessionskatalogen (AK) 1886 och LIBRIS på 1970-talet.

Under titeln *Den internationella bibliografiska samordningen* skriver Mats Herder (tidigare biblioteksråd och utvecklingschef för LIBRIS) om samkatalogens utveckling, anslutningen till MARC 21-formatet och skapandet av en LIBRIS ledningsgrupp bestående av cheferna för de största universitets- och högskolebiblioteken. Även nuvarande ordförande i BIBSAM-rådet Mats Ericson (tidigare chef för Myndigheten för Sveriges nätuniversitet) har skrivit ett bidrag. Titeln är också budskapet: "Be excellent and tell it!"

Under titeln *Web Archiving, Challenges and Problems* tar Deputy National Librarian på Island, Thorsteinn Hallgrímsson, upp problemen med insamling och pliktleveranser av det allt mer ökande och svåröverskådliga materialet på Internet och World Wide Web. Problemet har både tekniska och juridiska komplikationer. KB var tidigt ute med Kulturarw3. Vad som nu krävs är dock en plikttag för elektroniska publikationer. Om detta och andra pliktleveransfrågor kan man även läsa i uppsatsen *Vikten av plikten*. Den är med stor kunskap skriven av Sven Allerstrand, generaldirektör för Statens ljud- och bildarkiv och medlem av KB:s styrelse. Chefen för Helsingfors UB, Kai Ekholm, skriver spännande om EU-projektet The European Library, i vars direction han ingår. Hans bidrag har fått den tidspräglade rubriken: "Vägen till ett digitalt Europa".

Under titeln *KB och universitetsbiblioteken* skriver Ulf Göranson (överbibliotekarie för Uppsala UB) om bibliotekssamordning och KB:s roll. Det blir både ros och ris. Kanske mest av det senare. Det är inget konstigt med det. Även kritik kan vara utvecklande och uppslagsgivande. Ett vidgat mandat för styr-

ning och samordning från KB:s sida uppfattas lätt som ett intrång i ett bibliotek som är en integrerad del av ett universitet, som är dess huvudman. KB har inget myndighetsansvar över universitets- och högskolebiblioteken men kan vara till god hjälp när det gäller att skapa en förbättrad svensk informationsförsörjning.

Det sista textavsnittet heter *Framtidens bibliotek* och är skrivet av riksbibliotekarien Gunnar Sahlin. Hans uppsats heter *KB sätter inte punkt*. I stort sett följer avsnittet vad innehållet beträffar den framtidsvision fram till 2010 som en arbetsgrupp presenterat på KB våren 2006. Men även många av de ämnen som berörts i olika avsnitt i festskriften återfinns här. Det är ett ambitiöst program. KB:s verksamhetsidé är att genom en lång rad insatser och i nära samarbete med olika aktörer deltaga i kunskapssamhällets utveckling. Vad som här skisseras är etappmål. Världen går vidare och, som Gunnar Sahlin avslutar sin uppsats, "Det är klart att KB inte kan sätta punkt."

THOMAS TOTTIE, f.d. överbibliotekarie vid
Uppsala universitetsbibliotek

Åse Kristine Tveit (red)

Velge og vrake:
samlingsutvikling i folkebibliotek

Oslo: Biblioteksentralen, 2006

Den flitiga Åse Kristine Tveit kommer nu med en artikelsamling där hon bjudit in ett antal bibliotekspersoner – och hon bidrar själv – att skriva om bibliotekens samlingar ur olika perspektiv. Hon är till vardags lektor i litteraturförmed-

ling på Högskolan i Oslo och för något år sen skrev hon en bok i ämnet *Inganger*. Nyligen avslutat hon en utredning för ABM-utvikling.

Velge og vrake innehåller nio artiklar med bidrag från norska och danska skribenter och ger inblickar i ämnet samlingsutveckling på folkbibliotek med teman som censur, gallring, kvalitet, urvalskriterier samt valet mellan digitala och tryckta medier. Målgruppen är biblioteks- och kulturarbetare, politiker och studerande.

Först ut i raden är Lis Byberg, numera högskolelektor vid bibliotekarieutbildningen i Oslo som i "Brukeren i sentrum?" drar några bibliotekshistoriska linjer som sätter in dagens medieurlval i ett perspektiv som visar hur de äldre statliga propäerna har övertagits av ett nyare och mer lokalt anpassat medieurlvalsarbete – i linje med dagens tankar om bibliotekens uppgift att fungera i sin lokala omvärld.

Välkände professorn vid Danmarks Biblioteksskole, Niels Ole Pors, bidrag handlar om gallring och gallringsmetoder i hybridbiblioteket – dvs både för de fysiska och digitala samlingarna. Han redogör i detalj för en amerikansk gallringsmetod, som säkert är bra men som känns oerhört krånglig och matematisk – Slotess kvadratsmetod. Metoden kommer att älskas av en viss typ av biblioteksarbetare och går den att appliceras på både de fysiska som digitala samlingarna så är det ok för mig.

En text av större dignitet är Svein Arne Tinnesands, länsbibliotekarie i Rogaland, som i "Medieval, marknad og sensur" förtjänstfullt tar upp den brännande frågan som handlar om när makten lägger sig i de demokratiska rättigheterna och hotar tillgången till det fria ordet. Han relaterar till kända tillfällen då censur av politiska, moraliska eller kvalitetsorsaker styrt medieurlvalen i riktning mot någon form av konsensus och där folkbiblioteken valde bort det kontroversiella och blev konventionella.

I ett annat bra bidrag resonerar Cecilie Naper, förste amanuens vid Högskolan i Oslo, och Åse Kristine Tveit om kvalitetsbegreppet förr och nu sett ur värderingen av skönlitteratur. De visar hur kriterier ändras över tid och hur politiska och ideologiska hållningar styr uppfattningen om vad som är god kvalitet.

Danska Benedikte Krag-Schwarz, konsulent för Integration på BiblioteksCenter, och

norska Kirsten Leth Nielsen, chef på det flerspråkiga biblioteket vid Deichmanske bibliotek, tar i sin artikel upp hur man utvecklar bibliotekens samlingar i ett mångkulturellt perspektiv. Det är handfast, basalt och självklart. Jag vill gärna påstå att i Sverige arbetar biblioteken på ett mer spännande och innovativt sätt när det gäller service för de flerspråkiga medborgarna.

Studerande är folkbibliotekens kärnbrukare slår Lars Egeland från norska ABM-utveckling fast i sitt bidrag, och visar med färsk statistik att studerande, i synnerhet de distansstuderande som är storbrukare av folkbibliotekens tjänster, inte skall ses som någon belastning utan istället i ljuset av folkbibliotekens fina traditioner som upplysnings- och utbildningsinstans. Deras behov breddar medieinnehållet.

Om vad som händer när ett bibliotek lägger ut sitt medieurlval på en annan aktör, skriver bibliotekschefen i Lindås, Marit Gro Berge, och delar med sig av sina erfarenheter med att låta Biblioteksentralen i Norge sköta det. Hur förändras valet av titlar, hur påverkas bibliotekets rutiner m m? Nog så intressant med BTJ:s profilinköpserbjudande i tankarna som vissa svenska bibliotek har nappat på – ett i mitt tycke märkligt sätt av professionen att avhända sig kompetens.

Jovisst fungerar denna lilla bok, man kan ta och plocka de bitar man vill ha eller läsa den i sin helhet. Och om det nu har någon betydelse kan nämnas att Naper-Tveits artikel om skönlitteratur och kvalitet redan ingår på litteraturlistan för MUSA-utbildningen. För visst är det så, att diskutera medieurlval, kvalitet, inköpsförfarande och mål och mening med bibliotekens inriktning och verksamhet, är något helt nödvändigt och något som alltid måste hållas levande. Och det faktum att bibliotekarierna har makt under ansvar när de väljer vad som ska finnas i biblioteket, och inte minst, i valet vad som inte ska finnas, kan ju medverka till att öka känslan av att professionen är viktig och ge mer självförtroende – att våga stå för ett litterärt innehåll i stort som i smått.

GUNNAR SÜDOW, Bibliotekskonsulent,
Regionbibliotek Västra Götaland

Carl-Göran Ekerwald

Läsa innantill och bli en annan:
om skönlitteraturens nyttighet

Karneval, 2006

Nå, vad med nyttan?

Efterbörden av gångna sommarens kanondebatt – i sig god – är en besvärande rest för oss som i skönlitteraturen ser en utmärkt ursäkt för att slippa göra annat. Utan att behöva hemfalla åt

vulgär ekonomism – ni vet de där rapporterna som dyker upp vartannat år och säger att kulturen minsann genererar inkomster – frestar ständigt kravet på en instrumentalistisk bevekelsegrund för litteraturens existensberättigande. Som om litteraturen och dess handgångne man biblioteket a priori befann sig i en försvarsposition. Så behöver det inte vara. Det är inte så. Ändå – till vad gagn?

Altmeister Carl-Göran Ekerwald gör i sin *Läsa innantill och bli en annan* ett drygt dagsverk – det spänner över åtskilliga tider och rymder – för att leverera en skörd: "Skönlitteraturens äldre skikt fungerar som en bank för nyttiga tänkesätt. Kultur är självbevarelsedrift. Vi vill inte göra oss urarva". Just det. Litteraturen som självmål, sabotage av spellets idé, på skrå och på tvärs mot etablissemang och tillfälliga trender. Därtill en bedömningssport. Litteratur som paria tar den fattiges parti men ger också uttryck för det allra högsta, det sublima, eller det mest förbjudna, eller galna. Vilket Ekerwald exemplifierar utifrån åtskilliga författarskap och vinklar. Dess uppbygglighet, dess kontamination, dess motstånd, kort sagt liv. Den kanon Ekerwald frambesvärjer överraskar inte, innehåller de väntade namnen med ett undantag – Nikanor Teratologen.

Således förefaller boken i sig med sin undertitel *Om skönlitteraturens nyttighet* vara mer nyttoanpassad än sitt budskap som egentligen fränsäger sig alla krav på nytta i vedertagen, direkt mening. Läs och bli – om inte klok eller lycklig så åtminstone en annan. Eller lyssna. "Högläsning avslöjar kvalitet" då texten "blir till ett levande väsen". Den

tvingar till eftertanke, underkastelse till sitt eget tempo som den tysta akten kan förfuska genom hets till skum- och snabbbläsning. Se där en intressant iakttagelse som understödjer nyttan av ljudböcker, ett modernt medium med uråldriga anor; ungefär som Ekerwald själv.

OLA GUSTAFSSON, Norrköpings stadsbibliotek

Peter Ingwersen & Kalervo Järvelin

The Turn: Integration of
Information Seeking and
Retrieval in Context

Springer, 2005

I denna bok presenteras ett ramverk för forskning där de två forskningsområdena *Information Seeking* (IS) och *Information Retrieval* (IR) integreras till det som författarna kallar för IS&R. Författarna skriver att IS-forskning-

en främst kommer från ett samhällsvetenskapligt håll, medan IR-forskningen hämtar sin näring från framförallt datavetenskap. Det är inte svårt att hålla med om att de båda områdena skulle berikas genom att ta mer intryck av varandra. Boken riktar sig i första hand till lärare, studenter och forskare inom biblioteks- och informationsvetenskap och näraliggande discipliner.

The Turn tar, efter ett inledande kapitel, sin teoretiska utgångspunkt i ett kognitivt perspektiv på information, och detta perspektiv – eller *cognitive viewpoint* som det på engelska benämns av författarna – används sedan genomgående i resten av boken. Ett kognitivt perspektiv medför att Ingwersen och Järvelin "regard IS&R processes as processes of cognition", dvs ytterst ligger forskningsintresset i att studera hur information kan förändra individens kunskap. Framförallt Ingwersen har utvecklat detta perspektiv i årtionden. I *The Turn* visar författarna hur perspektivet under decennier har förändrats. Från att under början av 1990-talet i huvudsak ha utgått från individen och dennes tänkande, har forskningens intresse förskjutits till att i större utsträckning också beakta den kontext som påstås omge individen. I *The Turn* understryks dock att denna kontext enbart kan inkluderas i en studie när dess "manifestations can be recorded". Här separerar författarna den kontext som de menar låter sig fångas empiriskt från det de kallar för "remote" kontext, vilken är svårare att analysera. Det som inte kan studeras empiriskt bör forskarna lämna därhän eftersom en förståelse för kontexten då inte kan bidra till att skapa bättre informationssystem.

Kapitel 3 till 5 innehåller omfattande och ambitiösa översikter av forskningen inom områdena *Information Seeking*, *System-Oriented Information Retrieval* samt *Cognitive and User-Oriented Information Retrieval*, från 1960-talet fram till 2000-talet. Dessa kapitel utgör utmärkta översikter av tidigare forskning inom respektive område. Kapitlen visar också hur dessa forskningsområden har en tydlig angloamerikansk och nordisk dominans. I kapitel 6 presenteras det i boken föreslagna, integrerade ramverket för IS&R och därefter följer ett kapitel där de forskningsmässiga konsekvenserna av detta ramverk diskuteras. I de två avslutande kapitlen lyfter författarna fram viktiga forskningsfrågor som de tycker bör belysas av kommande forskning. Därtill ges en kortfattad konklusion.

Läsaren av denna recension bör ha i åtanke att mitt eget forskningsintresse främst ligger inom IS-området. Utifrån en mer samhällsvetenskaplig inriktning menar jag att kritiska perspektiv som också utforskar maktrelationer av olika slag (där informationstekniken inte nödvändigtvis ses som neutral) riskerar att komma i skymundan i det föreslagna integrerade ramverket. Detta trots den utveckling till att ge kontexten en större betydelse som författarna visar på. En annan aspekt av informationssökning, som också tycks falla utanför *The Turns* kognitiva perspektiv, är att människors informationsökning inte enbart äger rum som underlag för problemlösning eller som hjälp för att hålla sig à jour. Informationssökning kan också ses som en social praktik som bidrar till individens identitetsskapande.

Bokens underliggande budskap om vikten av att olika forskningsinriktningar, såsom IS och IR, kommunicerar mer med varandra är sympatiskt. Samtidigt ligger däri också bokens potentiella svaghet. Det finns alltid en risk med en strävan efter att formulera ett mer eller mindre heltäckande och integrerat forskningsramverk. Det som inte platsar i ramverket riskerar att helt falla bort. Det hade därför varit en fördel om författarna även visat på det egna ramverkets begränsningar. Trots denna invändning är *The Turn* på många sätt en imponerande bok som säkert kommer att få stor betydelse framöver.

OLOF SUNDIN, Fil dr, Lunds universitet

Inblick Christer Hermansson Vad är legitimerade bibliotekarier bra på eller varför inte låta BTJ ta över alltsammans?

EN GOD VÄN till mig ansåg att alla bibliotekarier som ägnar sig åt förvärv av skönlitteratur borde ha skrivit och publicerat åtminstone en bok i pappersform (och då räknas inte diktsamlingar som är utgivna på eget förlag eller akademiska uppsatser). Jag undrade då om han menade att nästan alla bibliotekarier egentligen är misslyckade författare. Nej, sa min vän, jag menar bara att om alla bibliotekarier som köper litteratur till biblioteken själva har skrivit och gett ut en bok så vet de hur svårt det är att få sina böcker förlagda och att försörja sig som författare. Du menar, sa jag, att det handlar om empati. Nej, sa min vän, det handlar om insikt. Jag lovade att någon gång ta upp frågan i en krönika.

Jag känner ganska många biblioteksassistenter, bibliotekarier, förste bibliotekarier och bibliotekschefer. Trevliga och sympatiska människor för det mesta. Mysiga och mänskliga. Rekorderliga och rejäla. Det gemensamma hos dem alla är att de är kompetenta för att arbeta i bibliotek. De besitter en biblioteks kompetens som består i just detta: de är bra på att arbeta i bibliotek. Det är det absolut viktigaste för all bibliotekspersonal. Att när man rör sig fritt och ledigt i biblioteket är det också kvalificerat, kunnigt och kunskapsinriktat även om man inte har publicerat en egen bok i vilken genre som helst.

Tennisspelare är i bästa fall suveräna på tennisbanan, konståkerskor är förhoppningsvis väldigt framgångsrika på isbanan och normala kockar är konstruktiva i köket. Bibliotekarierna härskar i biblioteket. Det är detta som biblioteksarbetet handlar om. Informationskompetensen, detta urvattnade och intetsägande begrepp, är något som alla människor kan och lär sig hela tiden ute i den stora världen. Förmågan att välja gul eller grön paprika i grönsaksdisken eller att zappa mellan olika tv-kanaler är inte något som bibliotekarier behöver informera eller upplysa om. Information finns överallt. Biblioteka-

rier däremot hittar man framför allt i olika bibliotek. Det gör bibliotekarierna unika.

Men åter till frågan om att alla bibliotekarier som ägnar sig åt förvärv av skönlitteratur borde ha skrivit och publicerat åtminstone en bok i pappersform. Det problemet är snart kanske inte aktuellt längre. BTJ satsar återigen hårt på att sälja färdiga förvärvsprofiler till skol- och folkbiblioteken. Biblioteken behöver bara dyrt betala för tjänsten och personalen kan ägna sig åt annat. Tidigare försök har visat att bibliotekarier inte ägnar sig åt att leta reda på och upptäcka den smala kvalitetslitteraturen utan istället ägnar sig åt det som är kärnan i biblioteksarbetet: att vara i biblioteket och möta människor.

Om alla svenska skol- och folkbiblioteket köper BTJ:s förvärvsprofil kan ju alla bibliotekarier under denna tid skriva skönlitterära berättelser som de senare försöker få utgivna på förlag. Har vi tur kommer vi att få ta del av en mängd härliga och spännande berättelser om vad bibliotekarier egentligen gör när de inte längre fördjupar sig i BTJ:s sambindningslistor. Men det bästa vore givetvis om BTJ samtidigt lanserar alternativa färdiga arbetsuppgifter som bibliotekarierna kan syssla med nu när en massa tid frigörs. På Biblist pågår det ofta debatt om vad bibliotekarieryrket egentligen innebär. Men jag säger det igen. Bibliotekarier är bra på att arbeta i bibliotek. Det är egentligen allt.

Om jag får önska mig något så är det att BTJ tillsammans med Svensk Biblioteksförning tar fram en bred allmängiltig policy för verksamhetsinriktning på skol-, folk- och forskningsbibliotek. Det skulle spara oss bibliotekarier en massa tid. Då kan alla bibliotekarier som förvärvat litteratur försöka skriva en bok. Fast det innebär ju också ett ofantligt hårt och svårt arbete. Och så måste man vara kreativ själv.

© CHRISTER HERMANSSON

Biblioteks- och museichefi Strängnäs

KB:s avgifter inte oskäliga!

TINGSRÄTTEN I Stockholm har avgjort ett mål till Kungliga bibliotekets fördel och som i framtiden kan komma att tjäna som vägledning i fråga om de administrativa avgifter som biblioteken tar ut när en person inte återlämnar lånade böcker i tid.

I november 2204 lånade en person fyra böcker på temat dramatik i 1800-talets Storbritannien. När böckerna inte återlämnades skickade KB först tre kravbrev och därefter fyra fakturor på dels kostnaden för fyra förkomna böcker, dels en administrativ avgift på 250 kronor per bok. På fakturorna angavs att dröjsmålsränta löper från fakturornas förfallodagar. Dessa inföll den sista juli 2005. 1 september 2005 återlämnades samtliga böcker och två veckor senare betalade låntagaren en fjärdedel, dvs 250 kronor, av den totala administrativa avgiften som KB krävt för de fyra böckerna. Låntagaren ansåg att KB:s administrativa avgifter är oskäligen.

Det tyckte inte tingsrätten och dömde låntagaren till att betala 750 kronor (de administrativa avgifterna för de övriga tre böckerna) samt rättegångskostnaderna på 450 kronor.

Ur tingsrättens bedömning:

"Bibliotekens bestämmelser om avgifter kan, liksom andra avtalsvillkor, under vissa förutsättningar anses som oskäligen. Så kan exempelvis vara fallet om det råder ett klart missförhållande mellan avgifternas storlek och bibliotekens intresse av att återfå böckerna eller till att täcka merkostnader. Mot bakgrund av det sagda finner tingsrätten att de avgifter Kungliga biblioteket kräver av N N inte kan anses oskäligen vare sig på grund av avgifternas storlek eller med hänsyn till omständigheterna i övrigt."

HZ

ÄNTLIGEN!
Liten behändig
bokvagn för
både låntagare
och biblioteks-
personal!
Besök vår
hemsida!

www.innorent.se
Arkitekter Design Inredningar
Tel. 046-524 41

Spel på biblioteken!

RIKSFÖRBUNDET Goodgames menar att barns kulturintressen nedvärderas och att finkulturen ständigt hyllas – även på biblioteken. Därför kräver förbundet att alla bibliotek i Sverige ska låna ut tv- och dataspel.

– Var fjärde 13–20-åring spelar dataspel och det skulle betyda mycket om biblioteket uppmärksammade detta faktum och verkligen tog barnens kulturintressen på allvar, säger Martin Bergvall, som befinner sig på Dreamhack i Jönköping, när BBL ringer upp honom.

Goodgames är en ideell konsumentorganisation som bland annat testar och värderar data- och tv-spel och på hemsidan skriver ordförande Martin Bergvall och generalsekreteraren Annelie Persson att barns kulturintressen nedvärderas. De kritiserar tex Aktionsgruppen för barnkultur för att fokusera allt för mycket på finkulturen.

”Barn gillar kultur. Men de gillar inte att bli klappade på huvudet. För dem är det inte balett och teater som står högst i kurs, utan datorspel, internet och tv-tittande. Därför behövs det nytänkande i statens kultursatsningar.” Bland annat efterlyser man kulturpolitiska satsningar som ska motverka att spel lämnas helt åt de kommersiella krafterna. Förbundet vill nu samarbeta med biblioteken för att stoppa den utvecklingen.

– Biblioteken får fler besökare genom att ha tv- och dataspel eftersom de unga efterlyser just sådant. Samtidigt råder en viss okunskap om ämnet och det är där vi kommer in, säger Martin Bergvall som vill utbilda bibliotekarier om spel.

På förbundets hemsida uppmanas ungdomar att mejla till olika chefer inom biblioteksvärlden och uppmana dem att köpa in fler spel till kommunbiblioteken. Sedan årsskiftet 2005/2006 har Malmö stadsbibliotek satsat på utlåning av tv-dataspel vilket blivit en succé. Piteå erbjuder nu tv- och dataspel som plockats ihop med hjälp av den lokala tv-spelsklubben Gamewizard men även Goodgames recensioner har legat till grund för utbudet.

– Detta med utlåning av spel är något som allt fler bibliotek vill satsa på. Vi ser enbart positivt på Goodgames utspel, säger Krister Hansson, enhetschef på Regionbiblioteket i Stockholm.

Vilket gläder Goodgames ordförande Martin Bergvall:

– Biblioteken har alla förutsättningar att bli en stark aktör i det offentliga samtalet om spel, tex genom spelutlåning och ha webbforum där spelen kan diskuteras och betygsättas.

ÅE

RFID i riksdagen

DE TOMMA BÄNKARNAS tid är förbi... Numera kan riksdagsmännen logga in sig i vilken riksdagsbänk som helst med hjälp av RFID-teknik. Förhoppningen är att få debatterna mer levande.

Sedan höststarten är plenisalen i riksdagen mer tv-mässig och bildanpassad. Debatt-deltagarna sitter inte längre utspridda i riksdagens plenisal utan närmare varandra och närmare talarstolen. Anledningen är ett RFID-baserat inloggningssystem med smarta id-kort som stoppas in i en kortläsare vid bänken och som registrerar närvaro och plats. Riksdagsledamöterna kan sitta var de vill.

– Hittills har det fungerat bra. På sikt hoppas vi att det ska bli så pass enkelt att varje riksdagsledamot kan logga in på sitt rum och delta i votering, säger Mats Tidstrand, ansvarig för ljud- och tevetekniken i riksdagen.

FOTO: MELKER DAHLSTRAND

Men det kan dröja eftersom det först krävs en lagändring.

– Vid rösträkning måste det vara fasta placeringar – än så länge, säger Mats Tidstrand.

– Med det nya systemet blir allt man gör i bänken dokumenterat och offentligt. Det nya systemet medför också att allt blir sökbar på webben och mycket lättare att hitta.

ÅE

Förlag startar kulturkrig

I BÖRJAN AV november förklarade Vertigo förlag krig mot Kulturrådet. Anledningen är att man anser att Kulturrådet är en korrupt myndighet som delar ut litteraturstöd till icke behövande: ”Cirka 34 miljoner om året fördelas på olika kategorier. Av dem går drygt 6 miljoner till landets största bokoligopol: det familjekapitalistiska Bonniers”, skriver förlaget på hemsidan. Vertigo, som fått nej på sina ansökningar i år, anser att orsaken är att arbetsgrupperna som beslutar om pengarna främst består av författare och översättare som arbetar för Bonniers.

Förlaget hoppas nu att fler författare och översättare ställer sig bakom Vertigos krav:

- Att de korrupta arbetsgrupperna omedelbart upplöses i avvaktan på nya riktlinjer för tillsättningen.
- Att avslagen motiveras.
- Att styrelsen för Statens Kulturråd tar kritiken på allvar och agerar.
- Att ett nytt system för litteraturstödet införs som förebygger orättvisor i fördelningen av pengarna och tar hänsyn till den litteraturpolitiska dimensionen inklusive förlagens reella villkor. En lösning vore att låta hälften av litteraturstödet utgå i form av årsvis produktionsstöd (i stil med tidskriftsstödet) och hälften i form av dagens efterhandsstöd.

Vertigo har bland annat gett ut böckerna *De grekiska tragedierna* och *Bland strippor och fakirer*.

ÅE

Nya regler föreslås för kultursponsring

STOCKHOLMS handelskammare, medlemsorganisation för företag i Stockholms och Uppsalas län, har överlämnat ett förslag till regeringen angående ändrade regler för sponsring. Det man föreslår är en förändring i inkomstskattelagen som syftar till att undanröja osäkerheten kring de skattemässiga konsekvenserna av sponsringsverksamhet som finns idag och förbättra möjligheterna för bland annat kulturinstitutioner och idrottsföreningar att hitta kompletterande finansieringsmöjligheter till den egna verksamheten.

Idag anser Skatteverket att i princip all image- och goodwillskapande sponsring ska jämföras med icke avdragsgilla gåvor. Också i domstolen behandlas utgifter för sponsring restriktivt, som vore det delvis en gåva vilket medfört att företagen inte kunnat göra avdrag för sådana utgifter. Det i sin tur har lett till att företag tvekar att ingå sponsringsavtal med verksamheter på idrottens, men kanske framför allt på kulturens, område.

Nu vill man tydliggöra lagstiftningen för kommersiell betingad sponsring. Förslaget är utformat så att det kan skickas ut på remiss omedelbart och beslut kan tas under våren 2007. Den nya lagen kan träda i kraft redan den 1 januari 2007 "eftersom grundlagsförbudet mot retroaktiv lagstiftning inte är tillämpligt på sådana positiva förändringar" (för den skattskyldige).

Inte nog med det, skulle regeringen besluta om de nya reglerna kan de – om den skattskyldige så önskar – tillämpas retroaktivt fem år bakåt i tiden. De företag som önskar kan alltså från och med 2002 års taxering få en prövning av tidigare icke godkända avdrag för sponsringsutgifter.

Enligt Stockholms handelskammare kostar förändringen inte staten en krona. Men man kan nog anta att om företag gör anspråk på att få avdrag prövade för sponsringsutgifter som ligger fem år tillbaka i tiden kommer det att kosta en slant.

Idag beräknas sponsring på kultur- och idrottsområdet uppgå till cirka 3,8 miljarder kronor. Kulturens andel av kakan uppskattas till cirka 18 % och på senare år har sponsring på kulturområdet minskat med 2–3 %.

Hur mycket sponsringen skulle öka på t ex kulturens område med generösare regler vill man från Stockholms Handelskammares sida inte uttala sig om.

– Förbättrade regler för sponsring har bara vinnare: företagen får bättre möjligheter till marknadsföring och kulturen och idrotten med flera får nya intäkter. Dagens regler utgår från en förlegad syn på företagets marknadsföring, menar Peter Egardt, vd för Stockholms Handelskammare.

Kulturministern har uttalat sig positiv till att utreda sponsring på kulturområdet.

HZ

Biblioteksbesökare fick bort rasistisk term

BIBLIOTEKSBSÖKAREN Justine Smith, född på Jamaica och själv svart, påpekade för bibliotekspersonalen i Karlskrona att användningen av termen "negro" är föråldrad och har en rasistisk klang. Det ledde till en förändring.

Musikstilen som tidigare hittades under "negro spirituals" återfinns numera under "spirituals och gospel". Negro spirituals är de vitas uttryck som speglar en rasistisk syn på svarta, tyckte Justine Smith och vände sig till bibliotekschefen Inger Persson. Hon vidarebefordrade synpunkterna till Svensk Biblioteksförningens katalogiseringskommitté som beslutade om en ändring.

– Vi kontrollerade hur man gör i USA. Det visade sig då att Library of Congress, Dewey och andra amerikanska källor har gått över till att använda termen Spirituals, vilket vi då

också beslöt att göra, säger Olle Johansson, Statens ljud- och bildarkiv och adjungerad ledamot i katalogiseringskommittén, till BBL.

Lennart Enge, BTJ och ordförande i klassifikationskommittén, säger till BBL att SAB-katalogen inte ändrat benämningar sedan 1997 men att versionen som lanserades i augusti 2006 är uppdaterad.

– Vi har även bytt ut ordet zigenare mot romer.

Skillnaden mellan spirituals och gospel är att gospelmusiken är medvetet komponerad och influerad av andra stilar som blues och jazz. Förenklat kan man säga att spirituals härstammar från engelska psalmer och religiösa sånger som framförs på västafrikanskt vis, rytmiskt och sångmässigt.

ÅE

Moa var är du?

EN SANN OCH gripande historia ur verkligheten så här i jultider.

Hornstulls bibliotek i Stockholm och Katrineholm stadsdelsförvaltning söker lilla Moa som väntar pengar från mormor och morfar.

På Stockholms stads hemsida kunde man den 29 november läsa följande:

Moa – biblioteket har dina pengar

"Till Moa från mormor och morfar. Använd pengarna väl..." Så stod det på ett kuvert med en större summa pengar som låg i en barnbok.

Boken kom att hamna på Hornstulls bibliotek. Tyvärr upptäcktes pengarna först efter att boken scannats av och därmed hade alla uppgifter om vem som lånat boken försvunnit. Nu vill alla på biblioteket och vi på stadsdelsförvaltningarna på Södermalm försöka ge Moa en extra julkapp genom att lämna tillbaka pengarna.

Så Moa läser du det här eller om någon känner en Moa som förlorat pengar kontakta Hornstulls bibliotek på tel 08-508 30 860, 861 eller 862. Lämna en närmare beskrivning av omständigheterna kring pengarnas försvinnande, så ger vi Moa en extra God jul!

Vi håller tummarna och hoppas att mormor och morfars pengar kommer fram till lilla Moa...

HZ

Global jätte växer lokalt

GOOGLE NEWS HAR lanserat en svensk version av Google News. Tjänsten, som har funnits sedan 2002, sammanställer nyheter från ett stort antal medier. Svenska Google News blir den 37:e lokala varianten av originalet. Tjänsten finns i flera länder och i alla världsdelar utom Afrika. Google News är dock kontroversiell och har kritiserats eftersom "alla" medier ingår i samlingen utan att ha tillfrågats. Men möjligheten att få sitt material borttaget finns för varje medieföretag som så önskar. Google News är inblandat i flera rättsliga tvister bl a med nyhetsbyrån AFP som anser att tjänsten inkräktar på deras upphovsrätt.

ÅE

Vill folk gå på museum får de väl betala för sig. Och varför skall mina skattepengar gå till flumvänsterkultur? Privatisera genast museum & bibliotek och ta inträde som gör att företaget kan gå med vinst.

Insändare Skattebetalare, SvD 8.11.2006

Sveriges författarförbund pekar också på att de försök som gjorts av privatisering av bibliotek i stort misslyckats. I praktiken finns det ingen anledning för den borgerliga majoriteten att privatisera sådan verksamhet som inte får incitament att jobba på företagsmässiga villkor med ökande intäkter. Det finns ingen ekonomisk potential i skattefinansierad verksamhet som i stort enbart innebär kostnader.

Maria Gardfjell (mp), UNT 19.11.2006

En nystart, alltså. Men från vad? I hopp om att ringa in fenomenet 007 låter vi några driftiga Bondfans säga sitt. Första anhalten är Östersund. På länsbiblioteket arbetar 41-åriga Thomas Drugg som i snart tio års tid ägnat oräkneliga timmar åt hemsidan agent007.nu - en av Europas största Bondsajter.

Henrik Arvidsson, DN 19.11.2006

EPI
SPECIALISTEN

*Serials Solutions på svenska,
läs mer på:*

www.epispecialisten.se

Telefon 0457-38 61 25

”Fildelning” och upphovsrätt är förmodligen den allra viktigaste kulturpolitiska frågan i dag, och behöver belysas från andra utgångspunkter än de rent juridiska. En tydlig politisk signal om ny upphovsrättslag krävs både från kulturens och från medborgarnas synpunkt.

Förhoppningsvis inser även vår nya kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth detta och övertalar sin kollega Beatrice Ask att resa sig från den politiska långbänk där hon redan hunnit installera sig.

En miljon ”fildelare” väntar på handling. Och det är bråttom om förtroendet för politik och rättssystem ska kunna bevaras.

Lars Ilshammar och Jeanette Gustafsdotter, SvD 21.11.2006

Det handlar om Värnamo kommuns nya bokbuss, den absolut modernaste i Sverige. I alla fall tills någon påstår något annat. För vem kan matcha internetuppkoppling, kopieringsapparat, tv och kaffebyggare. Ja, och så finns där böcker också. Ungefär 4 000 olika, för alla smaker.

– Det bästa med den här bussen är att den kommer hit, att den har böcker, och att barnen får låna böcker, säger läraren Christina Johansson

Och kostnaden då. Jo, sina modiga 3,5 miljoner kronor.

– Det är ju inte så mycket för en biblioteksfilial, säger kulturchefen i Värnamo kommun Birthe Wengerth.

svt.se Smålandssnytt 23.11.2006

För folkpartiet är det fria ordet och de avgiftsfria boklånen centrala för vår kulturpolitik. Utmanarrätten i sin helhet handlar inte om en privatiseringsiver som Maria Gardfjell försöker påstå. I stället kan den medverka till att göra Uppsala bättre för oss medborgare.

Karolina Hilding/Cecilia Wikström (fp), UNT 26.11.2006

Att säga Stockholms stadsbibliotek är inte att nedvärdera Norrköpings eller Göteborgs.

I Finistère kostar det att låna böcker. Inte mycket men avgiften gör att det inte är gratis som det är i Stockholms stadsbibliotek. En så vacker byggnad och den innehåller allt. Förutsatt att du inte är en av de obeskrivligt sorgliga människor som inte bryr dig om någonting finns allting på Stockholms stadsbibliotek.

Inte minst de andra boklånen.

Bodil Malmsten om njutningar i livet i Red Pages Sthlm, december 2006.

Slutsatser antagna för i2010

I NOVEMBER möttes EU:s kulturministrar i Bryssel för att främst diskutera tv-direktivet* men också det fortsatta arbetet med etablerandet av i2010: Digital Library – ett europeiskt digitalt bibliotek för att bevara och tillgängliggöra kulturellt material (se BBL nr 9/2006). I Rådet för utbildning, ungdom och kultur företrädde den svenska delegationen av Lena Adelsohn-Liljeroth och Lars Leijonborg.

Vid mötet antog rådet ett antal slutsatser om digitalisering av och elektronisk tillgång till kulturellt material samt digitalt bevarande. Syftet är att underlätta etablerandet av ett europeiskt digitalt bibliotek genom att stärka och fokusera på samarbetet och de åtgärder som krävs för att det digitala biblioteket ska bli verklighet.

Inte bara i forskningsvärlden utan bland medborgarna i Europa finns idag ett allt större behov av tillgång till digitaliserat material. Att digitalisera och göra Europas kulturarv tillgängligt on-line kan fungera som en kreativ motor även inom andra sektorer som lärande och turism.

För att undvika dubbelarbete – att var och en kör sitt eget digitaliserings-race – och för att skapa och ta till vara synergieffekter, är samordning inom ramen för Europeiska kommissionen av största vikt. Dock måste man ta hänsyn till att medlemsländerna sinsemellan har kommit olika långt och har olika prioriteringar när det gäller att bevara och digitalisera kulturarvet.

Mötet genererade också en tänkbar tidtabell – som dock ej är bindande – för såväl medlemsländernas som kommissionens aktiviteter och mål på området 2007–2009.

Rådet beslutade också att Essen i Tyskland, Pécs i Ungern och Istanbul i Turkiet blir kulturhuvudstäder i Europa 2010.

På utbildningsministrarnas möte diskuteras bland annat en modernisering av Europas universitet och kommissionens nya förslag till beslut om att inrätta ett europeiskt teknologinstitut (EIT).

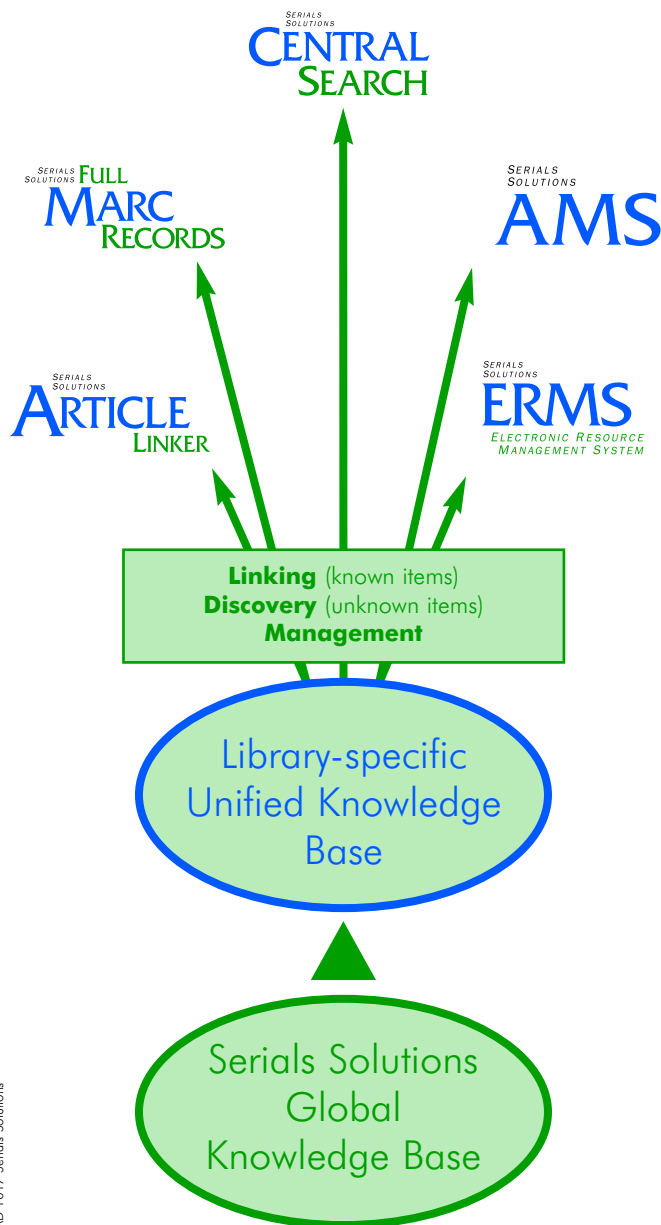
HZ

* Direktivet omfattar gränsöverskridande tv-sändningar och innehåller bestämmelser om till exempel reklam och skydd av minderåriga.

Läs mer om de slutsatser som antogs angående i2010 Digital Library när EU:s kulturministrar möttes i november.

<http://www.europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=PRES/06/309&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Complete solutions for today's electronic collections

www.serialssolutions.com

ProQuest Information and Learning
The Quorum, Barnwell Road
Cambridge, CB5 8SW
United Kingdom
Tel: +44 1223 215512
Fax: +44 1223 215513
E-mail: marketing@proquest.co.uk

SerialsSolutions

Serials Solutions is a sister company of ProQuest Information and Learning

DEM ÄR **BERIT SVEDBERG?**

Ny kulturdirektör för Stockholms Stad.

Du är en infödd stockholmare bosatt på Södermalm. Gift och har två vuxna barn. I dag är du chef för stadsmuseiförvaltningen där Stadsmuseet och Medeltidsmuseet ingår, men som ska lagas ner för att ingå i Kulturförvaltningen. Du ansvarar även för tillbyggnaden av Asplundsbiblioteket. Kommer du att lämna ett lika starkt avtryck som din föregångare, Eva Schöld?

– Det vet jag inte. Men jag hoppas det. Eva är mycket mera gediget kunnig på kulturområdet eftersom hon har varit kulturchef i tio år. Jag har ju varit chef för Stockholms Stadsmuseum i sex år men innan dess har jag inte sysslat med kultur – förutom som projektledare för stadens 750-års jubileum.

Du är socionom i botten och har bland annat jobbat med införandet av stadsdelsnämnderna. Är det en utmaning att ha en annan bakgrund?

– Kulturförvaltningen har nog så pass högt i tak att ingen räknar med att jag ska behärska och kunna allt omedelbart. Kunniga medarbetare kommer dessutom att dela med sig av sin kunskap. Jag räknar med att jag tillåts ställa de så dumma frågorna för att lära mig. Dessutom kommer jag att kunna leda arbetet eftersom jag har så pass många duktiga och kunniga människor omkring mig.

Är du ledare eller chef och vad är skillnaden?

– En chef är utsedd och en ledare besitter ledaregenskaper som gör att folk lyssnar. Jag vet att jag är en ganska rak och tydlig chef. Jag är bra på att se medarbetare växa och så är jag bra på uppföljning, vilket kan vara både bra och dåligt eftersom jag minns när jag lagt ut en arbetsuppgift. En del kanske uppfattar det som lite jobbigt när jag kommer och frågar vad som händer med det som skulle göras. Jag är duktig på att delegera och dela ut arbetsuppgifter och därefter återkoppla.

Har du några visioner eller mål i ditt nya arbete som kulturdirektör?

– Nej, jag vågar inte ha det. Vad som glädjer mig är att den nya politiska majoriteten inte har gett mig i uppdrag att ändra på saker. Det här är i dag en redan väl fungerande verksamhet som har ett gott rykte. Nu handlar det mer om att få ihop administrationen rent praktiskt i samband med sammanslagning-

en av de två förvaltningarna. Därefter ska jag åka runt och titta närmare på verksamheten innan jag kan komma med några kloka uttalanden.

Var hamnar biblioteken i Stockholms nya politiska majoritet?

– Den nya politiska majoriteten är enig om att boken är det viktigaste på kulturområdet. Den anses vara ett nav. Därför har vi ju också när vi jobbar med verksamhetsplaneringen fått i uppdrag att spara för att effektivisera men även att få loss ett antal miljoner från andra verksamheter som ska gå till just biblioteksverksamheten. Bara byggandet av det nya stadsbiblioteket är ju faktiskt en mångmiljonsatsning.

Har du lånekort?

– Ja, men det var länge sen jag använde det. Jag använder biblioteket i perioder. Men jag har en gammal mamma i Årsta som nog tillhör en av de flitigaste boklånarna i stan. Av henne har det hänt att jag lånat en bok eller två. Jag hinner läsa när jag har semester. Annars har jag bra tillgång till historiska böcker via jobbet.

Vad brinner du lite extra för inom kulturen?

– Jag lyssnar mycket på musik. Där är jag lite av en allätare. Klassisk musik går lika bra som popmusik. Jag går på konserter i Globen såväl som i Konserthuset. Det blir även en del biobesök även om det minskat på grund av storbilds-tv:n därhemma. Sedan besöker jag gärna museer men tyvärr är jag väl lite yrkesskadad och kan inte njuta riktigt av utställningarna utan att se dem med jobbglassögonen på.

Du har varit politiskt aktiv i vpk. Vad betyder det?

– Ja, jag satt med i fullmäktige mellan 1976–1979 men på 1980-talet gick jag ur partiet. Jag har ju jobbat länge inom Stockholms Stad och tycker det är kul att jobba inom en demokratiskt styrd organisation. Eftersom vi har haft en tradition sedan 1970-talet att vid varje val välja en ny majoritet i Stadshuset så är det även en utmaning att jobba under olika politiska styren. Det blir

En chef som har nära till skrat, enligt medarbetarna.

alltid tvåra kast och ibland en tid av väntan och ett visst vakuum. Men jag har aldrig haft problem att jobba för alla slags majoriteter. Det gäller bara att vara tydlig i sin tjänstemannaroll och att lyssna in vad den politiska majoriteten vill. Men visst gläds jag åt att vi kommer att ha fri entré på vissa håll. Någon-ting som betytt oerhört mycket för publik-tillströmningen.

Hur ser du på sponsring?

– Det är jag positiv till. Det knepiga är bara att få företagen att vilja sponsra. Därför hoppas jag på nya regler så att det blir avdragsgillt att sponsra kulturaktiviteter. Samtidigt är det viktigt att det är på våra villkor sponsringen sker och att vi är tydliga med det. Vi är helt enkelt tvungna att hitta andra finansierare i dag för att kunna behålla den höga nivå vi vill stå för.

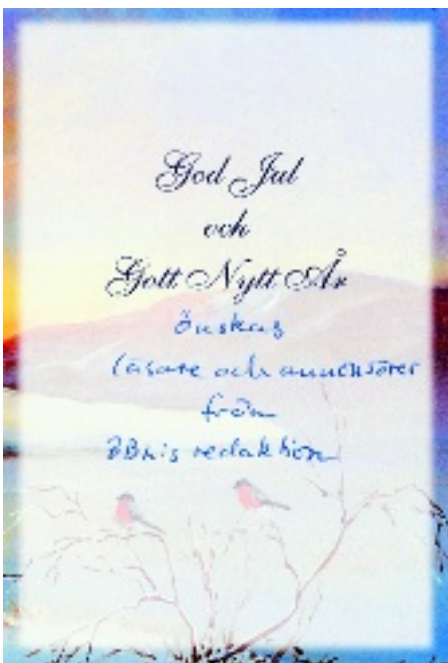
Vad gör du om tio år?

– Ingen aning! Det enda jag vet är att ingenting blivit som jag trodde då jag gick på Söpis (Socialhögskolan) och funderade över framtiden. Jag kunde väl aldrig drömma om att jag skulle bli museichef! Det enda jag kan säga med säkerhet är väl att man inte ska ha målsättningar för långt fram i livet utan hoppa på saker som kommer i ens väg! Att göra dem innan det blir för sent och att ha kul under tiden. Själv har jag jobbat inom äldreomsorgen, på kollo, som socionom och just nu känns det bara otroligt privilegierat att få jobba med något så värdefullt för folks välbefinnande som kultur.

ÅSA EKSTRÖM

Vems är skrivarlyan?

UNDER SENHÖSTEN NÄR debatten om de bidragssnyltande författarna – "den bidragsberoende underklassen" rasade som värst kunde man glädjande nog konstatera att det faktiskt finns författare som har det lite bra också (eller åtminstone kommer att få det bättre) och det utan att hamna i samma fack som bästsäljar-Guillou eller fru Marklund.

Det var ett grävjobb på bostadssajten som råkade sätta oss på spåren. Lägenhet till salu på Söder i Stockholms innerstad. Interiörbilder visar vardagsrum med bokhyllor och böcker från golv till tak, vid fönstret ett strategiskt placerat skrivbord. Den som kan genren vet att böcker är en sällsynt vara när bostäder visas upp i sällsammanhang. Antingen läser folk inte eller så har någon home-styling-människa bestämt att bokhylleklädda väggar inte säljer. Det såg onekligen ut som om vi hade hamnat i något som kunde vara en författarlya. Riktigt säkra på vår sak blev vi när vi såg bilden som antagligen vill visa utsikten från nämnda vardagsrum. Antagligen, för av utsikten såg man inte mycket men väl något annat... Stod där inte i fönsternischen ett... Aniarapris! Jo, det är skulpturen Mima Skärva som Svensk Biblioteksförnings Aniara-pristagare (årligt pris till en svenskspråkig författare av skönlitteratur för vuxna) får.

"Lyan" var på 100,5 kvm, 4 r o k. Priset 3,2 miljoner eller bud.

Hittills har 33 författare fått Aniara-priset. Dessa finns listade på föreningens hemsida. Gissningsleken kunde ta vid. Årets pristagare var det inte. Och så mycket kan vi väl säga att det ligger en bit bak i tiden och att författaren i fråga inte hamnar på gatan. Annan bostad finns sedan många år.

Och arbetsrum/skrivarlyor är avdragsgilla!

Gubbslem, fittstim och Skugge...

EN FJORTIS sitter med sin kompis och pratar högljutt.

FJORTIS 1: Alltså, för att jag är feminist och gillar Linda Skugge så har jag ju typ inte hår under armarna för det, men det fattar inte han.?

FJORTIS 2: Men vem är Linda Skugge då??

FJORTIS 1: Det är ju hon i fittstim!?

FJORTIS 2: Eh, va??

FJORTIS 1: Ja du vet, de som ger lön till artister.

Länk: http://www.tjuvlyssnat.se/2006/11/cafet_hgst_upp..html

"Allting kommer till den som väntar – utom en utlånad bok."

Kin Hubbard (1868–1930)

"Äntligen. Jätteroligt!"

Nu finns BBL på webben. www.biblioteksforeningen.org, i högerspalt finns vår löpsedel som uppdateras kontinuerligt.

Pedagogisk OrienteringsBILD

WAGNER

www.wagnerform.se

Föreningsnytt

MATERIAL TILL FÖRENINGSNYTT MAILAS TILL:
pax@biblioteksforeningen.org

Jonathan Lindström, Gunilla Ingves samt Kajsa Isakson fick ta emot Svensk Biblioteksförningens barnboksplaketter 2006 vid Bok & Biblioteksmässan i Göteborg. Nu är det dags att nominera dina favoriter bland årets utgivning av barn- och ungdomsböcker.

Nominera de bästa barn- och ungdomsböckerna!

Svensk Biblioteksförning delar varje år ut tre priser till de bästa svenska barn- och ungdomsböckerna. Nu kan du vara med och påverka genom att nominera dina favoriter bland 2006 års utgivning.

Du kan föreslå en eller flera böcker i de tre olika kategorierna:

Nils Holgersson-plaketten som delas ut till bästa barn/ungdomsbok, Elsa Beskow-plaketten som delas ut till bästa illustratör samt Carl von Linné-plaketten som delas ut till bästa faktabok.

Böckerna ska vara svenska originalutgåvor. Nils Holgersson-plaketten och Elsa Beskow-plaketten delas endast ut till författare och illustratörer som inte har fått priset tidigare. På Svensk Biblioteksförningens hemsida www.biblioteksforeningen.org finns en förteckning över tidigare pristagare.

Skicka dina nomineringar senast den 15 april till e-post:

ww@biblioteksforeningen.org eller per brev till

Svensk Biblioteksförning, Att: Wiviann Wilhelmsson, Box 3127,
103 62 STOCKHOLM. Fax 08-545 132 31.

Plaketterna delas ut i samband med Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.

Ingrid Källström Nilsson
juryordförande

Dags att belöna framstående insatser!

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING har sedan 1964 delat ut Bengt Hjelmqvists pris. Senast var det Katarina Kristoffersson som fick ta emot priset bl a för sitt arbete med omvärldsbevakning.

Juryn är nu intresserad av att få in tips och förslag på lämpliga kandidater som på olika sätt gjort "framstående insatser på folkbiblioteksområdet" så som stadgarna föreskriver.

Förslagen skickas till juryns ordförande Johanna Hansson senast den 31 januari, e-post: johanna.hansson@kultur.stockholm.se.

Bibliotek 2.0 - Biblioteksdagarna 2007

Biblioteken står inför fortsatt stora förändringar - och rejäla utvecklingsmöjligheter. Vilken roll spelar faktorer som interaktivitet, självservice, dialog, användarinflytande, användarstyrning och feedback? Biblioteksdagarna 2007 kommer att diskutera biblioteken och senmoderniteten - Bibliotek 2.0!

DE SVENSKA BIBLIOTEKEN kan beskrivas som en framgångssaga. Folkhemsbiblioteken - den första modernitetens bibliotek - utvecklades och bidrog till att skapa ett framgångsrikt välfärdsamhälle. Vi lever idag i ett sk senmodernt samhälle. För att sammanfatta och konkretisera olika företeelser i senmoderniteten har begreppet 2.0 blivit vanligt. Tidigare erfarenheter ska vi nu omvandla och nyformulera - så att biblioteken fortsätter att bidra till det svenska samhällets framgång.

Bibliotek 2.0 växer fram ur det gamla och kommer att presentera nya svar på bibliotekens samspel med samhället - ny kompetens, nya organisationsformer, en ny mentalitet och ett nytt strategiskt tänkande. Hittills har 2.0-debatten koncentrerat sig på teknik och hemsidor, men det krävs ett helhetstänkande om biblioteken ska hitta sin nya, starka roll. Perspektivet är horisontellt snarare än vertikalt. Bibliotekarierollen sätts under debatt. Omvärldsförändringarna är så omfattande och snabba att dialogen blir en överlevnadsfråga.

Biblioteksdagarna 2007 arrangeras 23- 25 maj 2007 i Stockholm. Boka in dagarna i din almanacka. Programmet presenteras närmare i ett kommande nummer av BBL.

Åtvidabergs personal, fr vänster: Ella Fronczak, Kathrin Johansson, Marie Drejstam, Anja Leiding och Leif Boström, saknas gör Ingegerd Ahlsén

Åtvidabergs bibliotek medlem 550!

Åtvidabergs bibliotek blev vår 550 institutionella medlem och får därmed tre deltagaravgifter till Biblioteksdagarna 2007.

Svensk Biblioteksförning gratulerar Åtvidaberg med bibliotekschef Ella Fronczak i spetsen och hälsar Åtvidabergs bibliotek och alla andra nya medlemmar välkomna i föreningen.

Pax

DET ÄR NÅGOT speciellt med års-skiften. Visst borde man då och då stanna upp och ta sig en rejäl paus från de vardagliga bestyren och fundera över det som varit och vart man vill gå i framtiden. Men jag tror inte att jag är ensam om att konstatera att jag alldeles för sällan tar mig den tiden. Årsskiften fyller en funktion med sina bokslut över det gamla året och förhoppningar inför det kommande.

Nu går 2006 mot sitt slut.

För oss i Svensk Biblioteksforening innebär årsskiftet att vi förändrar vår organisation. Den medlemsundersökning som föreningen gjorde för tre år sedan visade att de flesta var nöjda med stora delar av föreningens verksamhet. Men undersökningen visade också att det fanns tre områden där medlemmarna efterfrågade förbättringar. För det första handlade det om att föreningen behövde bli bättre på det utåtriktade opinionsskapande arbetet. För det andra att föreningen borde ägna mer uppmärksamhet åt forsknings- och högskolebiblioteken. För det tredje önskade medlemmarna bättre möjligheter att delta i föreningens verksamhet. Under de dryga två år jag haft förmånen att vara ordförande för föreningen har vi valt att prioritera den opinionsskapande uppgiften. Jag tycker att vi redan nu kunnat se effekter av det arbetet, bl.a. var biblioteken en av få kulturfrågor i den senaste valrörelsen. Men naturligtvis måste vi fortsätta och vara uthålliga. Den bibliotekskampanj som föreningen planerar inför de närmaste åren skall skapa långsiktigt goda förutsättningar för detta.

Våra insatser för forsknings- och högskolebiblioteken behöver förbättras. Därför utökas nu kansliet med ytterligare en tjänst som särskilt kommer ansvara för att bevaka och analysera den sektorn.

När det gäller det tredje uppdraget; att förbättra möjligheterna för medlemmarnas deltagande så skapar vi nu nya förutsättningar för detta. Föreningens styrka idag och i framtiden är intimt förknippad med att vi är många medlemmar som bidrar med vårt kunnande och vårt engagemang. Med verksamhetsgrupper, nätverk, arbetsgrupper och utvecklingsråd skapar vi fler möjligheter för detta.

Föreningens specialgrupper har utfört ett stort och viktigt arbete både under det senaste året, men också tidigare. I år har många välbesökta konferenser arrangerats bl.a.; konferenserna om fängelsebibliotek, om vårdbibliotek, och om framtidens barnbibliotek, klassifikationskonferensen samt konferensen om arkitektur för bibliotek. Styrelsens förhoppning är att många av de engagerade och erfarna medlemmar som varit verksamma i specialgrupperna skall finna goda förutsättningar att delta i det kommande arbetet tillsammans med nya medlemmar. Vår förhoppning är också att vi genom att knyta de nya grupperna närmare föreningens arbete med verksamhetsplanen. På detta sätt blir det fler som deltar i arbetet med att få genomslag för de beslut som vi gemensamt tar på årsmötet.

2006 var också året då Sverige fick en ny regering och då Göran Persson försvann ur svensk politik. Ministrar kom och gick i rekordhastighet. På kulturområdet blev det slutliga resultatet att moderata riksdagsledamoten Lena Adelsohn Liljeroth tog över ansvaret. Utbild-

BRITTA LEJON

Ring ut det gamla, ring in det nya!

nings- och forskningsfrågorna samt skolfrågorna tog folkpartisterna hand om. Leijonborg, Björklund samt Adelsohn-Liljeroth blir viktiga ministrar för biblioteksvärlden under de kommande åren.

Vår nya regerings mest prioriterade fråga är att sätta svenska folket i jobb. Jag hoppas att regeringen inser att skattesänkningar och a-kasseförsämringer inte är receptet för uthållig tillväxt och nya jobb. Låt oss hoppas att man inser att långsiktigt goda förutsättningar för jobb och tillväxt i en nation skapas genom en kombination av åtgärder inom många områden. Handelspolitik och skattefrågor är i det perspektivet lika viktiga som jämställdhet, utbildningsfrågor och välfärdsfrågor. För oss i biblioteksforeningen är det viktigt att vi lyckas i vårt uppdrag att visa att nya jobb kommer om den svenska befolkningens bildnings- och utbildningsnivå prioriteras. Bibliotekens roll som nav i det moderna kunskapssamhället måste vara en prioriterad fråga de kommande åren. Inte enbart för oss i biblioteksvärlden utan framförallt i hela det svenska samhället.

Vi har många viktiga arbetsuppgifter framför oss. Det är min och den övriga styrelsens förhoppning att vi är många som deltar i det arbetet. Svensk Biblioteksforenings röst behövs!

Britta Lejon
ordförande

Våra konferenser

15–16 februari, Halmstad

Paradise bibliotek & Top Librarian

En konferens om bibliotekens relation med massmedia och marknadsföring ur olika perspektiv.

7–8 maj, Växjö

Vårdbibliotekskonferens

23–25 maj, Stockholm

Biblioteksdagarna 2007

Program och anmälan på vår hemsida
www.biblioteksforeningen.org

Välkomna!

Svensk Biblioteksforening

GOTT NYTT BIBLIOTEKSÅR!

Svensk Biblioteksforening tillönskar alla medlemmar och samarbetspartners ett riktigt Gott Nytt Biblioteksår. Istället för julkort stöttar vi i år skolbibliotek i Sydafrika.

Styrelsen

Kalendarium

MAILA INFO TILL KALENDARIET: pax@biblioteksforeningen.org
FÖR VIDARE INFO SE <http://www.biblioteksforeningen.org>

10 januari, Stockholm

Behövs skönlitteraturen på biblioteken?

Upptaktsmöte kallat Behövs skönlitteraturen på biblioteken? med Bengt Göransson som debattledare och med deltagare från de olika yrkesgrupperna som arbetar med skönlitteratur, bl.a. Sigrid Combüchen, Gabriella Håkansson, Maria Ehrenberg plus alla som deltar i nätverkets arbete.
ARR: Nobelbiblioteket och Nätverket för skönlitteratur på bibliotek

25–26 januari, Jönköping

Vi träffas på bibblan! Idé och inspirationsdagar!

VI TRÄFFAS PÅ BIBBLAN! -idé- och inspirationsdagar kring mångkultur. 2007 års tema: barn- och ungdomars språkutveckling. Syfte: * Att stärka bibliotekens roll som språkutvecklande institution och mötesplats. * Att skapa en mötesplats för olika personalkategorier som arbetar med barn och ungdomars språkutveckling. * Att få ett bredare perspektiv på begreppet språkutveckling. Målgrupp: Bibliotekspersonal, förskollärare, lärare, modersmåls lärare, kulturarbetare som arbetar med flerspråkiga barn och ungdomars språkutveckling.
ARR: Jönköpings kommun - Stadsgården, Flerspråkighetsenheten, Kulturskolan, samt Länsbibliotek Jönköping, Regionbibliotek Västra Götaland, Regionbibliotek Halland, Länsbibliotek Skåne, med stöd av Statens kulturråd
MER INFO: www.f.lanbib.se/ViTraffas-PaBibblan.pdf

25 januari, Stockholm

Det här vill vi! Bibliotekariet -30 om bibliotek 2007+.

En yngre bibliotekariengeneration om yrkets framtidsmöjligheter - ambitionerna, förhoppningarna och visionerna. Inledare: kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth.
ARR: Ikoner-Akademien
MER INFO: www.btj.se/ikoner

1 februari, Göteborg

Boktips.net - skrivarkurser

Benny Kullinger föreläser: Våga skriva - vårdat, enkelt, begripligt. Föreläsningen är en fristående del av Boktips.net-utbildnings skrivarkurs. Till utbildningen hör också två skrivardagar med Maria Ehrenberg. Kursen syftar till att stärka, utveckla och kompetenshöja bibliotekariet i deras yrkesroll som skribenter med ett läsförmedlande uppdrag, både genom att skriva direkt för

nätet, publicering i andra sammanhang och i rollen som litteraturförmedlare i direkta bok- och lässamtal med allmänheten och i annan publik verksamhet.

ARR: Regionbibliotek Västra Götaland, Länsbibliotek Skåne, Länsbiblioteket Västernorrland, med stöd av Statens kulturråd
MER INFO: www.bibl.vgregion.se/regionbibliotek/skrivarkurs

2 februari, Stockholm

Med användaren i fokus - processarbete i praktiken

Stockholms universitetsbibliotek inbjuder till en heldag med föreläsningar och diskussion med möjlighet till reflektion över hur man kan implementera processstänkande i biblioteksarbetet. Vi ser processarbete som ett arbete med användaren i fokus som initiativtagare och mål för de processer som löper genom biblioteket och vill tydliggöra detta genom att ge en teoretisk grund och exempel från biblioteksvärlden.

ARR: Stockholms universitetsbibliotek

15–16 februari, Halmstad

Paradise bibliotek & Top Librarian

Kontaktperson: Gunilla Berglund, ordförande, tel: 08-508 319 54 En konferens om bibliotekens relation med massmedia och marknadsföring ur olika perspektiv. Program och inbjudan publiceras inom kort.
ARR: Svensk Biblioteksförerings specialgrupp för Marknadsföring i samarbete med DIK-förbundet.

15 februari, Göteborg

Boktips.net - skrivarkurser

Workshops i recensions-/annotations-skrivning med Maria Ehrenberg, fil. dr i litteraturvetenskap och flitig recensent. Skrivkursen är uppdelad i två dagar. Dag 2 är 8 mars. Kursen syftar till att stärka, utveckla och kompetenshöja bibliotekariet i deras yrkesroll som skribenter med ett läsförmedlande uppdrag, både genom att skriva direkt för nätet, publicering i andra sammanhang och i rollen som litteraturförmedlare i direkta bok- och lässamtal med allmänheten och i annan publik verksamhet.

ARR: Regionbibliotek Västra Götaland, Länsbibliotek Skåne, Länsbiblioteket Västernorrland, med stöd av Statens kulturråd
MER INFO: www.bibl.vgregion.se/regionbibliotek/skrivarkurs

16 februari, Göteborg

Boktips.net - skrivarkurser

Workshops i recensions-/annotations-skrivning med Maria Ehrenberg, fil. dr i litteraturvetenskap och flitig recensent. Skrivkursen är uppdelad i två dagar. Dag 2 är 9 mars. Kursen syftar till att stärka, utveckla och kompetenshöja bibliotekariet i deras yrkesroll som skribenter med ett läsförmedlande uppdrag, både genom att skriva direkt för nätet, publicering i andra sammanhang och i rollen som litteraturförmedlare i direkta bok- och lässamtal med allmänheten och i annan publik verksamhet.

ARR: Regionbibliotek Västra Götaland, Länsbibliotek Skåne, Länsbiblioteket Västernorrland, med stöd av Statens kulturråd
MER INFO: www.bibl.vgregion.se/regionbibliotek/skrivarkurs

11–13 mars, Roskilde, Danmark

EUSIDIC Conference 2007

Theme: What will be the impact of Web2.0 and Library2.0 applications on user services in library and information services management.

ARR: EUSIDIC

MER INFO: www.eusidic.net

23–25 mars, Mariehamn, Åland

Mariehamns litteraturdagar 2007

För femtonde gången i ordningen arrangeras MARIEHAMNS LITTERATURDAGAR, en litterär festhelg med författarmöten, debatter, musik och litterär supé i stadsbiblioteket. Vårens tema är SPÅR. Välkomna!

ARR: Mariehamns stadsbibliotek

MER INFO: www.mhbiib.aland.fi/litt-dag/

29 mars, Göteborg

Boktips.net - skrivarkurser

Workshops i recensions-/annotations-skrivning med Maria Ehrenberg, fil. dr i litteraturvetenskap och flitig recensent. Skrivkursen är uppdelad i två dagar. Dag 2 är 19 april. Kursen syftar till att stärka, utveckla och kompetenshöja bibliotekariet i deras yrkesroll som skribenter med ett läsförmedlande uppdrag, både genom att skriva direkt för nätet, publicering i andra sammanhang och i rollen som litteraturförmedlare i direkta bok- och lässamtal med allmänheten och i annan publik verksamhet.

ARR: Regionbibliotek Västra Götaland, Länsbibliotek Skåne, Länsbiblioteket Västernorrland, med stöd av Statens kulturråd
MER INFO: www.bibl.vgregion.se/regionbibliotek/skrivarkurs

30 mars, Göteborg

Boktips.net - skrivarkurser

Workshops i recensions-/annotations-skrivning med Maria Ehrenberg, fil. dr i litteraturvetenskap och flitig recensent. Skrivkursen är uppdelad i två dagar. Dag 2 är 20 april. Kursen syftar

till att stärka, utveckla och kompetenshöja bibliotekariet i deras yrkesroll som skribenter med ett läsförmedlande uppdrag, både genom att skriva direkt för nätet, publicering i andra sammanhang och i rollen som litteraturförmedlare i direkta bok- och lässamtal med allmänheten och i annan publik verksamhet.

ARR: Regionbibliotek Västra Götaland, Länsbibliotek Skåne, Länsbiblioteket Västernorrland, med stöd av Statens kulturråd.

MER INFO: www.bibl.vgregion.se/regionbibliotek/skrivarkurs

16 april, Stockholm

Framtidens barnbibliotek - läslust i en digital tid

Årets tema är läslust och metoder för att locka till läsglädje. Barnbibliotekariet har i alla år arbetat läsförmedlande, nu vill vi inspirera till nya vägar för framtidens barnbibliotek. Konferensen anordnas för fjärde gången. Mer information: Sofia Lindblom, e-post sofia.lindblom@rinkeby.stockholm.se
ARR: Svensk Biblioteksförening

23 april, Över hela landet

Världsbokdagen

MER INFO: www.varldsbokdagen.nu

7–8 maj, Växjö

Vårdbibliotekskonferens

ARR: Svensk Biblioteksförening

IFLA-resestipendier

Svensk Biblioteksförening utlyser resestipendier för deltagande i IFLA 2007. Läs fullständiga regler på vår hemsida www.biblioteksforeningen.org

Utlottning! Betala avgiften före 10 januari!

BLAND ALLA medlemmar, enskilda och institutionella, som betalar medlemsavgiften senast den 10 januari lottar vi ut 10 deltagaravgifter till Biblioteksdagarna 2007. Har du ännu inte fått ditt brev med inbetalningskort kontaktar du föreningens kansli telefon 08-545 132 30 eller e-post info@biblioteksforeningen.org.

Pax

Julstängt!

Kansliets växel håller julstängt mellan den 22 december och den 7 januari!

*film*biblioteket

- En hemsida för Sveriges bibliotek!

Vi tillönskar alla våra kunder ett Gott Nytt År!

*Glöm ej beställa hyrfilmer
till kanonpris i vår stora*

REA-folder!

Filmdata AB, Göteborgsvägen 19, 504 35 Borås
Tel: 033-225270 Fax: 033-444466 Mail: bibliotek@filmdata.se

CODECO

Självbettjäningsautomater & R F I D

Codeco erbjuder biblioteken självbettjäningsautomater och ett komplett koncept av RFID utrustning inklusive RFID etiketter (chips), larmbågar, konverteringsstationer, inventarieläsare, utrustning till personalarbetsplatser och självbettjäningsautomater

STOCKHOLMS STADSBIBLIOTEK

LUMA FILIALEN, HAMMARBY SJÖSTAD

Ett 100% RFID bibliotek med utrustning från Codeco

CODECO SVERIGE AB
TEKNIKRINGEN 8
583 30 LINKÖPING

www.codeco.se

Tel : 013 23 99 50
Fax: 013 23 99 55
E-mail: sales@codeco.se

Fler får FreeLib

32 kommuner har bestämt sig!

För det aktiva skolbiblioteket innebär FreeLib:

- Ett pedagogiskt verktyg som är mycket enkelt och webbaserat. FreeLib är lärarnas och elevernas informationsbank i undervisningen. Där hittar de allt material både på skolan och ute i världen, genom länkar till relevanta hemsidor.
- Effektivt samutnyttjande i kommunen. FreeLib drar nytta av kommunbibliotekets kompetens och resurser genom kopplingen till systemen BOOK-IT eller LIBRA.SE.
- Stor flexibilitet. Materialet kan lånas ut oavsett var det är placerat - en dator med internetuppkoppling och skanner är allt som behövs.

FreeLib-kommuner:

Avesta, Botkyrka, Burlöv, Falkenberg, Falun, Haninge, Helsingborg, Härryda, Hässleholm, Järfälla, Kramfors, Kristinehamn, Kungsbacka, Laxå, Lerum, Lindesberg, Lund, Mjölby, Munkedal, Mölndal, Mörbylånga, Nynäshamn, Skurup, Smedjebacken, Sollentuna, Staffanstorps, Tyresö, Varberg, Vilhelmina, Vänersborg, Ystad och Älvkarleby.

Lund:
Tel: 046 - 270 04 00

Göteborg:
Tel: 031 - 710 29 50

Stockholm:
Tel: 08 - 705 80 17

www.axiell.se